

Vali kaasava eelarve ideedest oma lemmik!

Hääletada saad 31. jaanuarini www.tallinn.ee/kaasaveelarve

Kujunda ise oma kodukanti!

www.tallinn.ee/kesklinn • 20. jaanuar 2021

Kesklinna Sõnumid

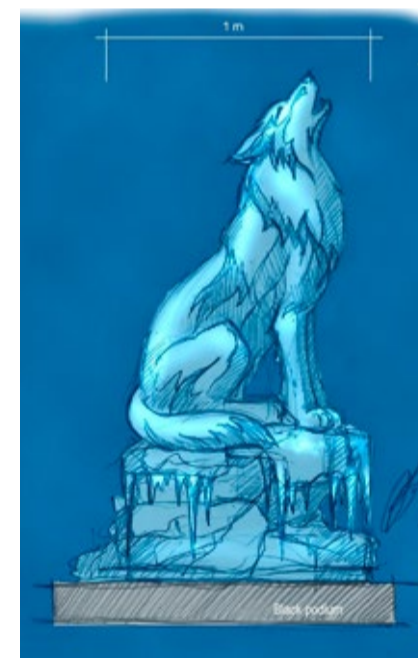
Hirvepark. Foto: Ilja Matusihis

Jäaaeg Tuvi pargis

6. veebruarist asustavad Tuvi pargi suured ja väiksed loomad – seekord jääst.

Jääskulptuuridena võib pargis kohata kuni paari meetri kõrgusi metsa- ja mereasukaid. Neist mõnegi peal saab istet võtta. Ent parki asustatakse veel väiksemaid jääloomi-linde, kelle sisemustki võib uudistada. Et skulptuurid on valgustatud, saab neid vaatamas käia ka öhtuti.

Kui kauaks jääskulptuurid Tuvi parki jäävad, oleneb ennekõike ilmast. Kuid oleme tänulikud samuti kõigile pargi külastajatele, kes loomi sõbralikult kohtlevad.

Algas kaasava eelarve ideede hääletamine

18.–31. jaanuarini toimuval rahvahääletusel valitakse välja ideed, mis Tallinna kaasavast eelarvest sel aastal teostatakse.

Suurim valikuvõimalus on Kesklinnas, kus hääletusele läks 17 ideed – enamasti sihiga parendada linnaruumi ja luua uusi ajaveetmise võimalusi. Mõnigi autor oli teinud põhjalikku eeltööd ja pakkunud koos ideega ühtlasi detailse lahenduse.

Ekspertkomisjon sõelus detsembris kümme päeva üle Tallinna esitatud sadu ideid. Hinnati nende vastavust kaasava eelarve põhimõtetele nii ajalisest, rahalisest, tehnilisest kui ka õiguslikust aspektist. Kõrvalle jäid ideed, mis ei vastanud tingimustele; edasipääsul sai takistuseks ka üldisõnalisus. Mõned autorit kutsutakse järgmisel aastal oma

ideed konkreetsemalt sõnastama. Kesklinnas esitatud 71 ettepanekust valis komisjon välja esialgu 18, kuid ühe taandas autor ise, sest idee viiakse ellu muu rahaga.

Kõiki 17 hääletusel konkureerivat ideed tutvustame selles lehenumbri. Võrdluseks olgu märgitud, et Lasnamäel ja Kristiines läks hääletusele kumbki 16 ideed, Põhja-Tallinnas 13, Haaberstis 12, Nõmmel 11, Mustamäel 8 ja Pirital 5 ideed.

Kuidas hääletada?

Oma hääle saab anda iga vähemalt 14-aastane tallinlane oma kodulinnaosas registrijärgse elukoha põhjal.

Kesklinna sissekirjutusega kodanik saab valiku teha üksnes siin linnaosas esitatud ideede vahel. Igaüks saab hääletada kuni kahe meelepärase idee poolt.

Hääletamine toimub kas

- veebikeskkonnas Tallinna kaasava eelarve lehel, kus tuleb end tuvastada ID-kaardi, mobiil-ID, Smart-ID või EU eID abil või linnaosavalitsuses (Nunne 18) ja/või
- Kesklinna sotsiaalkeskuses (Liivalaia 32) hääletusdeli või avaliku arvuti kasutamisega – selgi juhul tuleb hääletaja isik dokumendiga tuvastada, et veenduda tema hääletusõigu-

ses (kehtiv sissekirjutus linnaosas).

Kesklinnas on 2021. aastal Tallinna kaasava eelarve ideede elluviimiseks kasutada 103 380 eurot. Et seda rahasummat saaks mingi idee teostamiseks kasutusele võtta, peab rahvahääletus õnnestuma.

Kriteerium on vähemalt tuhande elaniku osalemine rahvahääletusel. Seega – soovida jääb aktiivset hääletamist.

Aitäh kõigile, kes ideid esitasid või siis lihtsalt kaasa mõtlesid! Samuti juba eelnev tänu hääletuses osalejatele!

(Tutvu konkureerivate ideedega lk 3.)

Loe lk 2 Teede remont

Loe lk 4 Kaunid jõuluaknad

Loe lk 4 Vanalinna päevadest

Loe lk 7 Avastusretk

TALLINNA KESKLINNAS ELAB 64 091 INIMEST.

Ehkki detsembris kahanes Kesklinna elanike arv 93 võrra, suurenes see 2020. aasta jooksul koguni 1388 võrra – Tallinna linnaosadest enim. Pealinna rahvaarv tervikuna kasvas eelmisel aastal 1756 võrra, ulatudes aastavahetuseks 445 688 elanikuni.

Allikas: rahvastikuregister, 1. jaanuar 2021

Kesklinna Sõnumite järgmine number ilmub **17. veebruaril**.

Väljaandja:

Tallinna Kesklinna Valitsus
tel: 645 7229

e-post:

keskinnasonumid@tallinnlv.ee
Trükki toimetanud: OÜ Rkontor

TÄHTSAD TEEMAD

Rahva arvamus ja ideed on oodatud

Õeldakse, et ei maksa esitada küsimusi, millele vastust teada ei taha. Kahetsusväärset palju on selle töö vastu eksitud meie demokraatlikus poliitikas, kus ju inimeste seisukohti ja mõtteid karta ei tohiks.

Tallinna kaasava eelarve rakendamise esimesed kuud kinnitasid, et ideed sellest, mida uut või lausa ootamatut võiks linnakeskkonda rajada, pärinevad ikka nendelt inimestelt, kes sellesamas keskkonnas elavad. Linnaelanikelt saabus kokku üle 400 hea ettepaneku, millest tervelt 98 osutusid teostatavaks etteantud ajalise ja rahalise eelarve piires. Need ideed lähevad nüüd edasi kõigi vähemalt 14-aastaste tallinlaste hinnata. Rõõmustas Kesklinna elanike suur aktiivsus. Kõige enam saabus nii ideid kui ka teostatavaid mõtteid just meie linnaosast – tervelt 17! Täna autoreid!

Selleks et suurima rahvatoetusega idee ka teoks saaks, on vaja veel viimast pingutust – osalemist hääletamisel. Kesklinnas peab hääletusest osa võtma vähemalt 1000 inimest. Nii et kasutagem kõik võimalust oma häält andes kaasa rääkida ja aidata sel teel parimal projektil teostuda! Seda saab teha nii elektrooniliselt (www.tallinn.ee/kaasaveelarve) kui ka linnaosavalitsuse teenindussaalides kuni kuu lõpuni. Paberil hääletajatel on vajalik ID-kaart või pass kaasa võtta. Võite kindel olla, et hääletus on igati õiglane ja turvaline.

Küllap on kõigile tähtis teema seegi, et kauaoodatud talv on meile lõpuks kõnnitee jõudnud. Kinnitan, et linnas töötavatele sahkadele, traktoritele ja puisturitele talv ootamatult ei saanud ning need teevad parima võimaliku, et kõigil oleks turvaline liigelda. Ehk pole liiast ka panna majaomanikele ja korteriühistutele südamele kanda hoolt majaesise kõnnitee eest, et selle libedus ei kahandaks elanike endi ega möödakäijate talverõõme. Kes ise ei saa või ei jõua oma kõnniteelõigul lume- ja libedustõrjet teha, võib teenuse tellida linnavalitsuselt.

Minul täitus aastavahetuse eel 100 päeva linnaosavanemana. Mõistagi ei ole ma seda võtnud kriitika vaba sisseelamise ajana, vaid tegelenud igapäevaste linnaelu puudutavate küsimuste kõrval hulga suuremate teemade ettevalmistamisega, mida meie linnaosa elanikud on oluliseks pidanud. Loodan, et nii nagu kaasava eelarve puhul, saame siingi teha vajalikud sammud ja otsused võimalikult laiapõhjalise arutelu järel. Aga sellest kõigest juba õige pea!

Seniks mõnusat aastat, ilusat talve ja olge terved!

Monika Haukanõmm

Kesklinna vanem

Kesklinnas remonditakse sel aastal hulk teid

Sel aastal seisab Tallinna kesklinnas ees põhjalik uuendus või taastusremont 14 tänaval ja kõnniteel.

Näiteks tuleb taastusremont Juhan Kunderi tänaval, Uue Maailma asumis mitmel tänaval ning Magasini, Lastekodu ja Tatari tänava lõikudel. Veel läbivad aasta jooksul põhjaliku rekonstrueerimise Jaan Poska, Lydia Koidula ja Aida tänav, Pika tänava remont läheb aga edasi veel järgmisel aastal.

Magasini tänava taastusremont tehakse Ravi ja Herne tänava vahelisel lõigul. Lastekodu tänava remon-

ditööd hõlmavad teelõiku Odra – Keldrimäe tn. Jätkatakse Tatari tänava taastusremondiga, mis nüüd tuleb Pärnu mnt ja Veerenni tn vahelisel lõigul. Lisaks ootab taastusremont Aedvilja ja Vineeri tänavat ning Uue Maailma asumis Komeedi, Aasa, Saturni (ainult kõnniteed koos äärekivi vahetusega) ja Pilve tänavat.

Lõplikud tööde mahud, maksumused ja tähtajad selguvad riigihankemenetluse järel aasta esimeses pooles. Tänavu Kesklinnas remonditavad teed on märgitud lisatud kaardile.

Pensionilisa suurenes

Linnavalitsus otsustas tõsta ühekorde pensionilisa sel aastal 125 euroni.

Abilinnapea Betina Beškina selgitas, et Tallinnas makstakse 2010. aastast pensionäridele hinnatõusu kompenseerimiseks üks kord aastas toetust. Väljamakse tehakse pensionäri sünnikuule eelneval kuul. Toetus on ette nähtud nii vanadus- kui ka töövõimetuspensionäridele.

Alates selle aasta jaanuarist hakatakse maksuma ühekorde toetust senise 100 euro asemel 125 eurot. Uut määrat rakendatakse Beškina sõnul tagasiulatuvalt ka neile pensionilisa saajatele, kelle sünnikuu on jaanuar. Kui eelmisel aastal kulus pensionilisa maksmiseks linnaeelarvest üle 9,15 miljoni euro, siis tänava on selleks eraldatud ligi 2,9 miljonit eurot rohkem.

Kuusesalud ja -labürint linnasüdames

Raekoja platsi kuused loovad linlastele mõnusat meeleolu veel mõne nädala jooksul.

20. jaanuar on viimane päev, kui Raekoja platsil saab imetleda tuledes uhket jõulukuuske ja valgustatud võlutsa. Seejärel valgusketid eemaldatakse.

Paari järgneva päeva jooksul tuuakse platsile kokku väikesed kuused vanalinna tänavatelt. Neist kujuneb 23. jaanuariks traditsiooniline kuuselabürint, mis jääb vaadata-küllastada ligi kolme nädala jooksul.

Mullune kuuselabürint. Foto: Dmitri Povilaitis

NAABRITE UUDISED

Stroomile tuleb uus rannahoone

Linna omandis olevale kinnistule Pelguranna 58 ehitatakse uus rannahoone.

Hoonestaja kohustub lammutama kinnistul olevad rajatised ning ehitama sinna rannahoone ja seda teenindavad rajatised arhitektuurivõistlusel parimaks hinnatud töö „Rannahoov“ alusel. Linnaplaneerimise amet korraldas koos arhitektide liiduga arhitektuurivõistluse Stroomi rannaalale uue moodsa mitmetarbelise aasta ringi kasutatava rannahoone arhitektuurse lahenduse leidmiseks.

„Stroomi rand on tõmbekeskus mitte ainult linnaosa elanikele, vaid kõigile linlastele, mistõttu peaks see pakkuma tegevusi aastaringiselt. Just seetõttu sai

ka võidutöö puhul kaalukeeleks arhitektuurse lahenduse multifunktsionaalsus, mis võimaldab pakkuda hooajalisi vaba aja tegevusi aastaringiselt nii sise- kui ka välisruumides,“ märkis abilinnapea Eha-Võrk. „Uus ehitatav rannahoone avab ühtlasi vaate merele ja rannapargile ning saab olema üks Põhja-Tallinna esindushoone, vaatamisväärsus ja maamärk.“

Konkursile saabunud kaheksast võistlustööst hindas žürii parimaks OÜ HG ARHITEKTUUR esitatud töö, mille järgi koosneb rannahoone kompleks viiest hoovist, mis on ümbritsetud varikatuse ja olemasoleva hekiga. Varikatusega piiritletud ala sisse jäävad kaks kahekoruselise kohviku- ja restorani-plokki. Rannahoone kompleks moodus-

tub horisontaalselt ühendava varikatuse ja skulpturaalselt vormistatud kahekoruselise kohviku ja restorani plokkidest.

Praegune, 1996. aastal ehitatud rannahoone lammutatakse. Amortiseerunud rannahoone lammutamine ja uue supelranda teenindava ehitise püstitamine on kooskõlas koostatava üldplaneeringu põhimõtetega. Rannahoone ehitamine toimub hoonestusõiguse alusel, mis seatakse avaliku läbirääkimistega pakkumise teel. Hoonestaja kohustub ehitised valmis ehitama ja vormistama ehitise kasutusload hiljemalt nelja aasta jooksul alates hoonestusõiguse kinnistusraamatusse kandmisest. Hoonestusõiguse tähtaeg on 50 aastat.

Arhitektuurikonkursi võitnud töö „Rannahoov“.

Kaasava eelarve ideed hääletamiseks

Ideed on reastatud tähestiku järgi ja varustatud hääletamiseks vajaliku koodiga (sulgudes).

220 V laadimisvõimalus bussipeatuste lähistel / elektrit võimaldavad pingid (Kesklinn01)

Laadimispunktid avalikus linnaruumis, näiteks bussipeatuste lähistel, suurendaksid nii isiklike elektritõuke- ja -jalgrataste kasutamist kui ka võimaldaksid laadida mobiiltelefone, sülearvuteid, kergliikureid, puuetega inimeste elektrilisi liikumisvahendeid ja miks mitte lubaksid tulevikus kasutada ka tõukerattapatrule. Idee ühildub igati Tallinna rohepealinna eesmärkidega.

Asukoht: üle linnaosa. Idee esitaja: Martin Ots, Eesti kergliikurite kogukond ElectroTallinn

Joogikraanid terviseradade äärde (Kesklinn05)

Linn on saanud juurde palju toredaid kergliiklusteid, mille ääres võiks aprillist oktoobrini olla sportivatel inimestel võimalus võtta avalikust joogipunkti/kaevust vett. Pikemal treeningul on tihti olukord, et veepudelit pole kaasas ja selle ostmise võimalus puudub. Tallinnas on vaid Järvevana tee kergliiklustee ääres teadaolevalt üks joogikraan/kaev. Selliseid võiks aga olla teede ääres rohkem, nt üks kraan Piritä rannapromenaadi mõlemas otsas.

Asukoht: Reidi tee promenaad, Ülemiste kergliiklustee, Kalevi staadion, Poolamäe park, Piritä promenaad jm. Idee esitajad: Moonika Kitt, Taimi Saar

Kodulinna maja atraktiivseks ja avatuks (Kesklinn09)

Ettepanek: äratada praegu varjusurmas olev Kodulinna maja uuele elule ja anda sellele värskest, uut energiat, et suurendada ühtlasi külastatavust. Maja otse linnasüdames on üsna halvas seisukorras ja kahtlaselt lõhnav. Vaja on remonti ja agaramalt otsida uusi töövorme, säilitades osaliselt seda, mis senises tegevuses on olnud positiivset. Paljud tallinlased ja turistid saaksid siis sisse astuda, tassi kohvi juua, hubases õhkkonnas kasvõi küünlavalgel keskaegsete müüride kõrval mõtteid vahetada. Mõni väike näitus või kontsert kuulata-vaadata ja midagi kaasa osta – vaat siis oleks majal alles elu.

Asukoht: Gümnaasiumi 3. Idee esitaja: Toomas Ehasalu

Rattaparklad vanalinna (Kesklinn13)

Vanalinna söögikohtade, muuseumite, kaupluste ja vaatamisväärsuste juures peaks olema koht, kuhu turvaliselt jätta jalgratas. Paraku neid kohti ei ole piisavalt ja nii kinnitatakse rattaid vihmaveetorude, liiklusmärkide ja -piirete külge. Samas võiks rohelise linna tiitlile kandideerides olla koos rattateedega küllaldaselt rattaparklaid. Need tuleks tellida kohalike disaineritel linnaruumi sobivatenä. Suvehooajal saaks linn kasvõi söögikohtade omanikele välja rentida. Seeläbi saaksid kasu mitte ainult jalgratastel liiklejad, vaid ka kohalikud disainerid ja töötajad. Vanalinnas võiks olla vähemalt 30-40 kuni viiele rattale mõeldud hoidlat. See soodustaks linnaturismi ratastel ja annaks signaali, et linn hoolib rattaga liiklejast.

Asukoht: linnaosa. Idee esitajad: Vanalinna selts, Andres Palumaa

Elišabeti unistus: mänguväljak 10+ vanuses lastele (Kesklinn02)

11-aastane tütarlaps tunneb enim puudust temavanuste mänguväljakust – need on kesklinnas väikelastele (põhi- ja keskkooli vanuses lastele) puuduvad, madalad kiiged ja ronimispuud), linnaäärsed seikluspargid on aga tasulised ja kodust kaugel. Küll leidub mõni rulapark, aga nende sihtrühm on erinev. Väljakul võiks olla mänguala 10+ vanuses lastele (kõrgemad liumäed ja kiiged, nõõridega ronimistornid, rippronimispuud jms), piknikuala ja pingid istumiseks, katusega paviljon (seinad läbipaistvad, et vanemad saaksid lapsi jälgida, talvel saab end soojendada, WC). Hirvepargis saaks kasutada looduslikku nõõva liumäe ja bastioni müüri ronimisseinaks.

Asukoht: Hirvepark. Idee esitajad: Kaire ja Eliisabet Sömer

Jõulinnak Imanta tänava rohealale (Kesklinn06)

Kesklinna piirkonnas on palju väljakuid, mis kunagi olid kasutusel, nüüd aga jäänud tühjaks. Ettepanek on rajada kesklinna üks suurem harjutusväljak, sest kortermajade ümberringi palju ja korteris teadagi eriti liikuda ei saa.

Idee esitaja: Rene Suurkaev

Koerte jalutusväljak Kadrioru parki (Kesklinn10)

Oleks tänuväärne, kui Kadrioru parki või selle lähetele tekiks jalutusväljak, kus koerad saaksid vabalt joosta ja omavahel mängida. Park on väga populaarne, kuid kahjuks puudub Eesti ühes suurimas pargis korralik koerteala. Koeraomanike arvates võiks see siin olla, et ei peaks enam salaja koeri puude vahele jooksma laskma, vaid kasutatakse kindlat kohta. Samuti panustaks see perega arvestava elukeskkonna loomiseks.

Idee esitajad: Mihkel Önnis, Olav Vannik

Reidi tee promenaadi muusikaaed (Kesklinn14)

Loome uue võimaluse vabas õhus aja veetmiseks. Reidi tee promenaadi muusikaaed ühendab kehalise ja vaimse tegevuse. Paigaldame ilmastiku- ja vandaalikindlad muusikainstrumentid mitmele poole haljasaladele, moodustades nii omapärase muusikaia või muusikalise teekonna, millest igaüks saab osa võtta.

Asukoht: Inglise vm rannapromenaadil. Idee esitaja: Valeria Saber

Staadioni tänava valgustamine (Kesklinn15)

Kalevi kergejõustikhall, spordihallid ja staadionil käib õhtusel ajal väga palju lapsi ja täiskasvanuid. Tänav on aga rekonstrueerimata ja kottpime. Selleks et luua piirkonnas turvalisust, võiks tänav olla valgustatud kuni Kalevi staadioni värvateni.

Idee esitaja: Ainar Nurk

GeoDomes (Kesklinn03)

Kasutades puitmaterjali ja lihtsat ehitusmeetodit valmiks 3 väikest geodeetilist kuplit, mis on odavad, tugevad ja mitme otstarbega: kaitsevad külastajaid karmi talvekliima eest, kuid võimaldavad siiski päikest ja vaateid Tallinnale. Kuplid võiksid olla mõõtmetega umbes 6 x 6 x 6 m. Neid saaks kasutada nii kultuuritegevuses kui ka kogukonnaaiana (kasvuhoone), kohvikuna, etenduse- või konverentsiruumina jne. Geodeetilisi kupleid saab vajaduse korral transportida uude kohta. Järgnevatel aastatel võiks selliseid kupleid juurde ehitada.

Asukoht: Skåne bastion. Idee esitaja: Nicolas John Pratt

Järve terviseraja jõulinnak (Kesklinn07)

Aastaringne liikumine ja sportimine värskes õhus muutub üha populaarsemaks, sellest ka vajadus mitmekülgsemate võimaluste järele õues. Järve terviserada on selleks populaarsemaid kohti kesklinnas. Loomes terviserajale jõulinnaku sarnaste tehnoloogiliste lahendustega, nagu on jõusaalseadmetel siseruumides. Raja kasutajad saavad seega suurepäraselt ja mitmekülgset sportimistingimused ja tänu sellele tuleb rohkem inimesi aasta ringi värske õhu kätte trennima. Jõulinnakusse paigaldatakse street workout treeningkompleks, 3 Omnigim seadet: kükipink, rinnaltsurumispink, kerepink (võimaldavad sooritada ka muid harjutusi).

Idee esitaja: Alo Lõoke

Minirulapark Vabaduse väljakule (Kesklinn11)

Noorte hinnangul on Vabaduse väljak kõige mugavam koht, kuhu igast linnas osast tulla, ning see sobib nn Urban Skating teenuse jaoks (üks rulutamise viise, kus kasutatakse linnaruumi, mitte rampe). Varasemad katsetused samas kohas on andnud noortelt positiivset tagasisidet. Seetõttu on ettepanek paigaldada praeguste katkiste spordielementide asemele betoonelementid, mis taluvad suuremat koormust. Lisama peaks pinke puhkamiseks ja asjade hoidmiseks. Üle tuleks vaadata valgustus, sest noored rulavad ka pimedamal aastaajal (kuni kate on kuiv).

Asukoht: Vabaduse väljaku parklaala. Idee esitaja: Aleksei Jefimov

Tallinna vanalinna maketi rajamine (Kesklinn16)

Esitatud projekti eesmärk on juhtida suuremat tähelepanu Tallinna ajaloolisele vanalinnale ja pakkuda linna külastajatele omanäolist ülevaadet keskaegsest linnast vanalinna maketi abil.

Asukoht: Viru tänava algus. Idee esitaja: Slava Drezner

Hundikuristiku minipark (Kesklinn04)

Idee sisu on taaselustada linlaste populaarne jalutus- ja puhkekoht 19. sajandist. Park hõlmaks kaht kaitstavat loodusmälestist ja pärandkultuuri objekti (Hundikuristiku paljand ja juga ning Georg Eggersi lubjaahju varemed). Pärast miniparki korrastamist, kose taaselustamist, varemete taastamist ja tugevdamist saaks sellest elanikele ja pealinna külastajatele suur vaatamisväärsus. Töö hõlmab ala puhastamist langenud puudest, metsaaluse, põõsaste ja prahi koristamist, puude ja põõsaste lõikamist, radade parandamist.

Idee esitaja: Mihhail Maksimov

Kanuti ja Lembitu pargi uued rajakatted (Kesklinn08)

Kaks imelist linnaparki, Kanuti ja Lembitu, on niiske kliima tõttu suure osa aastast läbimatud ja vajaksid uusi rajakatteid. Parkide asukoht on mugav ja jääb teatrisse, ujulasse, kontserdile või kliinikusse liikudes teele. Praegu hoiab savi teeradadel pikka aega lomp ja jääb libedaks isegi peene kruusaga puistates, olles nii eakatele ja lastele ohtlik. Rada katmine kõnniteeplaatidega muudaks parkides ajaveetmise mugavaks, tooks siia palju inimesi ja samas aitaks parkide rohelust kaitsta.

Idee esitaja: Anna Fattakhova

Politseipargi lasteala suurendamine (Kesklinn12)

Politseipark on väikse tõttu suurima kasutusintensiivsusega parke Kesklinnas, mis renoveeriti viimati 2015. aastal. Suur osa lastealast on kulunud ja mõnigi väikevorm ohtlik. Idee eesmärk on laiendada mänguala ja lisada tegevusvõimalusi laste kõigile vanuserühmadele. Väikelastele lisada liivakast ja kiikesid koos liumägedega, suurematele lastele luua parkuuri treeninguala vms, mis ei vajaks erivarustust (nagu nõuab nt rulaplats). Oluline on ka viia mänguväljakust eemale täiskasvanute treeninguseadmete ala, mis meelitab väikelapsi sinna mängima, kuigi ei ole neile eakohane.

Idee esitaja: Andres Lindemann

Vaiksete paikade tähistamine linnamüürast puhkamiseks (Kesklinn18)

Paik, kuhu kostab vaid loodushääli, lõõgastab. Linlasel võiks olla võimalus seda nautida, eriti rohelises pealinnas. Vaikset kohti pole linnas kerge leida, heli levik on ka pinnavormidest. Sellised kohad tasub kõigepealt välja selgitada ja siis linlastele kasutamiseks arusaadavalt tähistada. Vaikuse nurki võiks luua juurdegi – nt tiheda hekiga sobivas kohas. Parimad lahendused leiaks akustikaekspert, kes määrab müra fooni eri paikades ja eri ilmaga. Nii saaksid linlased parema võimaluse puhkamiseks ja loodushääle kuulamiseks.

Asukoht: Kadrioru park jm. Idee esitaja: Eve Randvere

KULTUUR

Kesklinna jõulukaunistuste rahvalemmikud selgunud

Kesklinna valitsuse korraldatud jõulukaunistuste konkursi võitjateks Facebooki lehel toimunud rahvahääletuse teel tulid galerii Kunstiaken, Luha lasteaed ja Komeedi lasteaed.

„Konkursil osalenute seast tõusid hääletajate kolm lemmikut selgelt esile ja on seega tunnustuse auga ära teeninud,” ütles Kesklinna vanem Monika Haukanõmm. „Otsustasime meie iga-aastast jõulukaunistuste konkursi seekord veidi laiendada ja kutsuda lisaks vanalinna ettevõtjatele ka kõiki teisi Kesklinnas tegutsevaid ettevõtjaid ja ühendusi, aga samuti siniseid elanikke kaunistama juba adventiajaks oma hoone aknad, sissepääsud või kogu fassaadi. Tänu sellele oli linnas rohkem pühademeleolu.”

Esimese koha võitnud Eesti tarbekunsti ja disaini galerii Kunstiaken Vene tänaval kogus konkursi lõpuks, 6. jaanuari keskpäevaks kõige rohkem hääli – 369. Teise koha saavutanud Luha lasteaia jõulukaunistused said hääletamise lõpuks 246 hääli ning kolmandana kogus Komeedi lasteaed 167 hääli. Neid kolme enim hääli kogunud kujundust tunnustab linnaosavalitsus soliidse rahalise preemiaga: esikoht pälvib 600 eurot, teine koht 400 eurot ja kolmas koht saab 250 euro suuruse preemia.

Kesklinna valitsus otsustas sel korral jätta välja andmata eripreemia keskkonnasäästlikkuse ja taaskasutuse eest, kuna ei leidnud sobivat lahendust.

Võitnud Kunstiaken.

Komeedi lasteaia ...

... ja Luha lasteaia jõulukaunistused.

Toompargis taastati ajalooline kindlustus

Tallinna bastionivööndis avati värskelt restaureerituna üle 300 aasta vanune Gootide reduut Toompargis.

„Tallinna ajaloolisi kindlustusi on linn korraastanud juba aastaid. Mõõdunud aastal avasime Rootsi bastioni kõrval niinimetatud Türgi tiiva ja tänava augustis alustasime Gootide reduudi korrastamist. Selle käigus taastati algsel kujul vallid ja seal paiknenud kolm suurtükiambrasuuri, samuti restaureeriti müürid ning paigaldati nendele valgustid,” selgitas abilinnapea Andrei Novikov.

Põhjasõja ajal Rootsi võimu rajatud nn Gootide reduut oli kavandatud osana kuningriigi piirialade kindlustuste võrgust. Tallinnas alustati 1677. aastal muldkindlustuse ehitamist Toompea lõunaküljele – see sai hiljem nimeks Rootsi bastion. 1699 valmis Gõtamaa ehk Gootide bastioni projekt, mida aga Põhjasõja tõttu enam ellu ei viidud. Selle asemel ehitati 1704. aastaks valmis märksa väiksem reduut. Oma nime sai see Rootsi lõunaosa ajaloolisest nimetusest Gõtamaa, mida peeti ühtlasi muistsete gootide algkoduks.

Abilinnapea Andrei Novikov, Kesklinna vanem Monika Haukanõmm, linnaplaneerimise ameti muinsuskaitse osakonna juhataja Boris Dubovik ja näitleja Tarvo Krall Tallinna kindlustuste kavandaja Erik Dahlberghina (1625–1703).

Gootide reduut kujutas endast viisnurkset muldkindlustust eskarp müüri ja kaitserinnatisega väliskülgedel. Reduudi siseküljel paiknes kahepoolne trepp ja rajatise peale mahtus kümnekond suurtükki. Pärast rootslaste lüüasaamist Poltaava lahingus 1710 langesid venelaste kätte ka Rootsi kindlustused Läänemere idakaldal, sh Tallinn. 1740. aastatel täiendati neid siin vallikraavi ja muldvalliga. 1905–1907 aga lammutati reduudi põhjakülge vallile viiva jalgteerajamiseks, üle vallikraavi ehitati sild ja

reduudile istutati puid. 1920.–1930. aastatel täideti vallikraav ja osale lagunenu müürist laoti uus fassaad.

„Värskelt restaureeritud Gootide reduudile pääseb nüüd selle lõunaküljele rajatud trepist. Seda mööda tasub tõusta ainuüksi suurepäraste vaadete pärast, mis siit Toompeale avanevad. Tänu uutele valgustitele restaureeritud müüri on Toompark paremini valgustatud. Loodan, et linnarahvas leiab tee reduudile,” sõnas Kesklinna vanem Monika Haukanõmm.

Juudi vana kalmistu saab väerika ilme

Kesklinna valitsuse korraldatud riigihankega leiti Magasini 27 asunud juudi vana kalmistu ala korrastamiseks põhiprojekti koostaja.

„Hanke võitnud Loovmaastik OÜ arhitektide ees seisab vastutusrikas ülesanne kujundada endisest kalmistualast diskreetne roheala, kus on arvestatud nii paiga ajaloolise tähenduse kui ka praeguste linlaste ootustega. Ent juba eelmisel aastal koostatud eskiisprojekti on mõlemat poolt arvesse võetud. Endine kalmistuala jaotatakse kaheks: markeeritud matmispaikade ja kabeli asukohaga rahualaks ja kõigile jalutajatele avatud puhkealaks. Kavas on restaureerida müürid, rajada teed ja haljastus, paigaldada pingid ja valgustus,” selgitas Kesklinna vanem Monika Haukanõmm.

Tallinna linnaeelarves on ala korrastamiseks sel aastal ette nähtud 400 000 eurot.

„Mugav ja turvaline keskkond kombinatsioonis ajaloolise pärandiga loob tunde terviklikust linnaruumist. Vanal kalmistul on suur väärtus mitte ainult kodulooajajatele, vaid ka Tallinna kultuurilist ja konfessionaalset rikkust hindavatele inimestele,” hindas linnavalikoguliige Aleksandr Zdanovitš. „Roheala kujundamisel on oluli-

ne arvesse võtta ja jäädvustada koha ajalugu: paigaldada infotahvlid, millelt võib lugeda Tallinna vanima juudi kalmistu ajaloo ja Schaje Levinovitši elust. Ta oli 19. ja 20. sajandi vahetusel siinse juudi kogukonna üks juhtkujusid, Maakri tänava sünagoogi ehituse algataja, kelle mausoleumi projekteris kuulus arhitekt Jacques Rosenbaum.”

Juudi kalmistu rajati arvatavalt 18. sajandi lõpus. Aastatel 1870–1880 ümbritseti ala paekivimüüri, ehitati väravad, valvurimajak ja kabel, hiljem veel matusekabel. 1920-ndatel lõpetati kalmistule uute hauaplatside väljaandmine, kui avati uus juudi kalmistu Rahumäel. Vana kalmistu hävitati 1960. aastatel ja selle kohale rajati 1967 automajand. Aastakümneid asusid samas remonditöökojad, tühjaks jäänud hooned lammutati alles mõne aasta eest.

Linnaplaneerimise ameti muinsuskaitse osakond tellis poolteist aastat tagasi endise kalmistu maa-ala arheoloogilised uuringud ajalooliste rajatiste ja matmisala ulatuse kohta. Kesklinna valitsus on korraldanud koos juudi kogukonna ja kohalike elanikega ala koristamist ja arutelusid paiga tuleviku üle.

Tule vanalinna päevi looma!

39. Tallinna vanalinna päevad „Lood ja legendid“ 3.–6. juunini

Vanalinna päevi on korraldatud Tallinnas alates 1982. aastast. Mõõdunud erilisel aastal jäid suured festivalid ja traditsioonilised üritused üle kogu Eesti ära, nii ka meie armastatud vanalinna suursündmus. Tänavused vanalinna päevad jätkavad eelmiseks aastaks juba välja kuulutatud põhiteemat „Lood ja legendid“.

Kutsume taas rahvast kaasa mõtlema, ideid ja loomingulisust jagama ning tegutsema. Meie eesmärk on tutvustada, väärtustada ja tõsta fookusesse Tallinna ajaloolist vanalinna, mis on kantud UNESCO maailmapärandi nimistusse ning vääril tähelepanu ja hoidmist nii nüüd kui ka tulevikus.

Mõnigi lugu ajalooist väljub tõeluse raamest ja hakkab elama oma elu, kasvades ja muutudes legendiks. Tallinn on rikas nii

lugudest kui ka legendidest. Äratame need ellu! Vähemalt sel aastal ja vähemalt 39. korda peetavateks vanalinna päevadeks.

Ootame teid andma panust vanalinna päevade programmi! Võimalik on taotleda toetust oma ideekavandi elluviimiseks.

Toetuse taotlemise tingimused

- Taotlustena oodatakse ennekõike kontseptsiooni järgivaid ideekavandeid. Valiku tegemisel eelistatakse põhiteemat „Lood ja legendid“ kandvaid ideid.
- Ootame nii traditsioone hindavaid, ajaproovile vastu pidanud kui ka uudseid mõtteid.
- Ideekavandi teostamiskoht peab olema vanalinnas ja/või linnamüüri piirneval haljasalal.

- Ideekavand võib eeldada teostust nii üksikürituse kui ka ürituste sarjana.

Ideekavandite valik

- Otsuse ideekavandi lisamise kohta vanalinna päevade ametlikku programmi teeb komisjon.
- Komisjonil on õigus teha ideekavandi autoritele ettepanek lisada väljapakutud ettevõtmine vanalinna päevade programmi osalise toetusega või korraldaja täieliku omafinantseerimisega.
- Komisjon võib paluda ideekavandi kohta lisainformatsiooni.

Taotluse esitamine

- Taotlus tuleb esitada hiljemalt 15. veebruariks Tallinna projekti

ja tegevustoetuste infosüsteemi iseteeninduskeskkonna kaudu <https://mittetulundus.tallinn.ee/>. Süsteemi on võimalik siseneda ID-kaardi või Mobiil-ID abil. Valida tuleb *Projektitoeused* ja valdkond Vanalinna päevad. Jälgige, et kõik projekti sisestuse etapid saaksid täidetud. Taotluse võib esitada nii eraisik kui ka mistahes ühing (selle juhataja liige või tema volitusega isik). Taotlejal ei või olla maksuvõlgu, aruandevõlgnevusi ega tasumata arveid.

- Kõiki taotlejaid teavitatakse komisjoni otsusest hiljemalt 1. märtsiks.

Korraldajad: Kesklinna valitsus ja Kesklinna vaba aja keskus / Hopneri maja

Tallinna toetused korteriühistutele 2021. aastal

Tallinna korteriühistute tegevuste toetamine on olnud aastate jooksul linnale tähtsal kohal. Sel aastal panustame korteriühistutesse mitmesuguste toetuste kaudu üle 1,36 miljoni euro.

Tallinn pakub korteriühistutele nii rahalist toetust hoonete renoveerimiseks ja hoovalade korrastamiseks kui ka seminarides osalemise võimalust ja tasuta nõustamist.

2019. aasta oktoobris tegevest alustanud Tallinna korteriühistute teabekeskus jätkab selgi aastal, sealt saavad probleemidele lahenduse leidmiseks mitmekülgset tasuta nõu ja abi nii korteriühistute juhid kui ka kõik teised korteriomanikud. Teabekeskus tegeleb nõustamise, lepitamise, arenguseminaride ja koolituste korraldamise, toetuste jagamise ja linnaametite vahelise koordineeriva tegevusega.

Teabekeskuse tegevuse käigus saadava info ja halduspraktika põhjal võib linn edaspidi esitada vajaduspõhiseid ettepanekuid korteriomandi ja korteriühistuseaduse täiendamiseks.

Linnavalitsuse teenindussaal (Vabaduse väljak 7) saavad korteriühistute juhid ja korteriomanikud tasuta nõu ja tarvidusel lepitusteenust. Vajaduse korral saadetakse abivajaja spetsialisti juurde, kui nõustaja mõnele küsimusele süvitsi vastata ei oska. Traditsiooniliselt nõustab linnavalitsuse teenindussaal juba mitmendat aastat ka linna hea partner Eesti Korteriühistute Liit. Korteriühistute tegevust puudutavates küsimustes saab küsida nõu ja lepitust samuti Lasnamäe linnaosa valitsusest. Korteriühistute juhataste liikmed saavad pöörduda nõu ja abi saamiseks linnavaarametisse (Vabaduse väljak 10). Nõustamisele tuleb eelregistreerida telefonil 640 4500.

Korteriomanikud ja ühishistute juhid tunnevad puudust lepitavast vahemehest, kes aitaks eri pooli ühiste arusaamade kujunemisel ja probleemide lahendamisel. Siin tuleb korteriomanikele appi Tallinna linn, kes moodustas eelmisel kevadel ajutise korteriühistukomisjoni. Komisjoni otsused on soovituslikku laadi ja komisjon ei lahenda

rahalisi vaidlusi. Komisjoni töökord ja avalduse vorm on leitavad aadressil: tallinn.ee/korteriühistu.

Linnaosavalitsused korraldavad regulaarselt ümarlaudu ühistutele olulistel teemadel ja linn korraldab juba traditsiooniks saanud elamumajanduskonverentsi, mille lahatatakse erinevaid ühistute toimimist mõjutavaid teemasid. Korteriomanike teadmiste täiendamiseks jätkuvad eesti- ja venekeelsed tasuta arenguseminarid ja koolitused.

Hoovide korrastamiseks

saab korteriühistu toetust taotleda kahe meetme kaudu. „Hoovid korda“ pakub suuremahuliste tegevuste rahastamiseks kuni 16 000 eurot hooviala turvalisemaks, atraktiivsemaks ja funktsionaalsemaks muutmiseks. Näiteks saab toetust parkimisala rajamiseks, prügimaja või prügi-konteinerite plati rajamiseks, istumisala väljaehitamiseks, abihoonelammutamiseks ja uue ehitamiseks, teede remondiks. Linn toetab samuti rattahoidjate ja elektrijalg-rataste laadimisvõimaluste paigaldamist. „Hoovid korda“ taotluste esitamise tähtaeg on 1. märts. Kõiki teisi toetusi korteriühistutele on võimalik taotleda aasta ringi kuni meetme eelarve lõppemiseni.

„Rohelise õue“ väiketootuse (kuni 600 eurot) abil saab haljastada korterelamu ümbrust, osta taimedele beetonvaase ja ampleid, rajada heki, istutada lilli, teha puudele hooldusloikust või rajada, taastada muru.

Fassaadid

Tallinn toetab ka korterelamu energiatõhususe ja ohutusega seotud tegevusi. Neist toetustest mahukaim on „Fassaadid korda“ – sellega kaasrahastab linn korterelamu fassaadi, katuse või tehnosüsteemide ümberehitustöid, mille esmane eesmärk on energiatõhusus – toetuse suurus on kuni 10% ehitustööde maksumusest, kuid kõige rohkem 20 000 eurot. Lisaks on võimalik taotleda kuni 3000 eurot renoveerimise käigus seinamaalingu loomise eest, kui selle kavandi on kooskõlastanud linnakujunduskomisjon.

Rõdude ja varikatuste au-

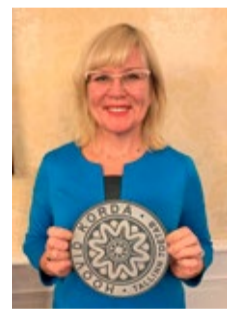
diti toetus aitab katta kulud, et palgata spetsialist enne 1993. aastat ehitatud elamusõdude seisukorda hindama. Jätkame rõdude ja varikatuste auditi jätkutegevusega, mis toetab kuni 10% ehitustööde maksumusest, kuid kõige rohkem 10 000 eurot auditi aruande kohaselt vajalike tegevuste elluviimist.

Tuleohutustoetusega

aitame korteriühistuid päästeameti ettekirjutuse kohaselt vajalikke töid rahastada, et parandada korterelamu tuleohutust. Tuleohutustoetuse ülemäär on 50% korterelamu tuleohutuse parandamise tööde maksumusest, kuid kõige rohkem 5000 eurot kuni üheksakorruselise korterelamu kohta ja kuni 10 000 eurot tornelamute puhul.

Linn aitab ühistuid muulgi moel – linnaosavalitsustel on õigus anda parkimisprobleemi lahendamiseks olemasolev parkimisrajatis, mis piirneb korterelamu kinnistuga, tasuta korteriühistu kasutusse tavapärast viieks aastaks. Siinjuures on tingimus, et sellega ei rikuta naaberkinnistute huve.

Juhul kui korteriühistu on oma raha eest ehitanud linna maale ehitusprojekti alusel parkimisala, siis on korteriühistul võimalik taotleda parkimisala enda kasutusse isikliku kasutusõiguse alusel. Linna maale parkla rajamine algab linnaosavalitsusest, mistõttu tuleb isikliku kasutusõiguse seadmise taotlemiseks pöörduda linnaosavalitsusse. Isiklik kasutusõigus seatakse tasuta 15 aastaks. Korteriühistu peab hooldama ja tagama parkimisrajatise heakorra Tallinna linna heakorra eeskirja järgi.

Eha Võrk

abilinnapea

Jõulukuuskede jaoks on kogumiskonteiner

Veel nädala lõpuni saavad kesklinnased viia oma jõulukuused selleks tarbeks paigaldatud kogumiskonteineritesse.

Vastava tähistusega konteinerid jõulupuude kogumiseks paiknevad Keskklinnas kuues hästi ligipääsetavas kohas (tähistatud kaardil):

- Ahtri 12 parklas;
- Pleekmäel Imanta 6;
- Pärnu mnt viadukti all;
- Vesivärava kohviku vastas Kadrioru staadioni parklas;
- parklas Uus 37 hoone vastas;
- parklas Toompuiestee ja Wismari nurgal.

„Tuppa toodud ning suure hoole ja armastusega ehitatud jõulukuuskede teekond ei pea lõppe-

ma nukralt prügikasti kõrval vedeledes. Spetsiaalsetesse konteineritesse on võimalik kuuski viia 24. jaanuarini. Seejärel saab neist hakkpuuit, mida kasutatakse roheline energia tootmisel linlaste tarbeks,“ selgitas Keskklinna vanem Monika Haukanõmm.

Ta pani ühtlasi südamele, et jõulukuuskede tarbeks mõeldud konteineritesse ei satuks olmeprügi, ehitusprahiti ega muid jäätmeid. Samuti ei tohi kuuski visata konteinerite kõrvale ega haljasaladele.

Korteriühistud võivad tellida piirkonna jäätmevedajalt eraldi jõulupuude äraveo. Samuti võtavad neid aia- ja haljastusjäätmetena Tallinnas vastu jäätmejaamad, mille kohta leiab teavet siit: jaatmejaam.ee.

Tallinnas elab 34 üle 100-aastast

Aastavahetusel elas 100-aastaseid ja vanemaid inimesi pealinnas 34, kes kõik on naised. Tallinlase keskmine vanus on 41,7 aastat.

Tallinna elanike arv 1. jaanuari seisuga oli rahvastikuregistri andmetel 445 688, kusjuures möödunud aastal suurenes pealinna rahvaarv 1762 inimese võrra ehk 0,4%. Suurim elanike arvu kasv oli Keskklinnas ja Haaberstis, elanike arv vähenes Nõmmel, Mustamäel ja Põhja-Tallinnas.

Aastavahetuse seisuga elas Tallinnas naisi 1,2 korda rohkem kui mehi. Laste (0-14-aastaste) osakaal linnaosa rahvastikust on suurim Pirital, tööealiste (15-74-aastaste) osakaal on suurim Lasnamäel ja Põhja-Tallinnas ning vanemaalisi (75+) elab enim Mustamäel.

Perekonnaseisuaamet sõlmis 2020. aastal 2234 abielu, mida on 179 võrra vähem kui tunamullu. 1694 naist võttis mehe perekonnanime, 59 meest tegi otsuse naise perekonnanime kasuks. Vanim peigmees oli 89- ja vanim pruut 71-aastane. Alaealisi abiellujaid möödunud aastal ei olnud. Soosituim kuu abiellumiseks oli juuli, mil sõlmiti 347 abielu. Esitati 1211 avaldust abielu lahutamiseks ja registreeriti 1037 lahutust – 55 vähem kui aasta varem.

Välisriigi kodanikud abiellusid Tallinna perekonnaseisuaametis kokku 734 puhul (ühes kuus keskmiselt 17% kõigist abiellujatest), nende seas oli kõige enam Venemaa kodanikke – 296. Üldse oli abiellujate hulgas 61 riigi kodanikke, sh Tšiili, Filipiinide,

Tadžikistani, Kuuba, Peruu jt. Abielu sõlmimiseks väljaspool Eestit väljastati mullu 516 tõendit 56 riigi jaoks. Enam mindi abielluma Venemaale ja Soome, aga ka Barbadosse, Kambodžasse, Sudaani jm.

Sünde registreeriti perekonnaseisuaametis 4571, mida on aasta varasemaga võrreldes 346 vähem. Kaksikuid registreeriti 88 paari ja ühed kolmikud. Ühes kuus keskmiselt 13% vanematest olid välisriigi kodanikud. Populaarseimad tüdrukute nimed olid Mia, Sofia, Anna, Olivia, Adele ja Alis(s)a, poistel Aleksand(e)r, Martin, Nikita, A(a)ron, Daniel ja Lu(u)kas. Tallinna perekonnaseisuaamet vormistas mullu 48% kõigist Eesti maakondades ja omavalitsustes sõlmitud abieludest, 35% sündidest ja 52% abielulahutustest.

Aegnal sai valmis jäätmepunkt

Keskklinna valitsuse tellimisel valminud jäätmepunkt Aegna saarel on suur samm keskkonnasäästliku loodusturismi arendamise suunas.

Aegnal tehti läinud aastal Euroopa Liidu ökosaa- te projekti raames ära hulk vajalikke töid: uuendatud matkarajad, paigaldatud digitaalne infotahvel, seiresüsteemid, ilmajaam ja suunaviidad, loodud saart tutvustav veebikeskkond ja keskkonnaõppe materjale.

Et projekt on mõeldud ennekõike säästva loodusturismi arendamiseks, hõlmab see jäätmejaama rajamist, mis lubab järgmisest hooajast hakata saarel tekkivat prügi liigiti käitlema.

„Tehtud tööd muudavad märksa mugavamaks tutvumise Aegnaga – meie linnaosa ühe suuresti veel avastamata pärliga,“ ütles Keskklinna vanem Monika Haukanõmm.

Jäätmepunkti ehitustööd Aegnal tegi Koda Ehitus OÜ.

Külastushoaja alguseks paigaldatakse jäätmepunkti konteinerid eri liiki prügi jaoks, mis võimaldab nii elanikel kui ka saare külastajatel liigiti sorteeritud prügi ära anda.

Keskklinna valitsus esindab EL projektis „Ökosaa- red – Urban Eco Islands“ Tallinna linna. Arendusprojekt vältab selle aasta 31. märtsini ja seda rahastab INTERREG Kesk-Läänemere programm. Peale Aegna on projektiga

hõlmatud Vasikkasaari Soomest, et arendada nutikateks säästva loodusturismi sihtkohtadeks kaks populaarset saarelist sihtkohta Helsingi-Tallinna kaksikliinna alal. Selleks kavandati uusi keskkonnaseire viise, puhketaristu ja jäätmemajanduse uuendamist. Ökosaa- re projektis on Keskklinna valitsuse partnerid Helsingi linna keskkonna- amet, Stockholmi keskkonnainstituudi Tallinna keskus ja Forum Virum Helsinki.

LINNAELU

Botanikaaias algas 60. tegevusaasta

Pealinna üks atraktiivsemaid ja populaarsemaid meelelahutus- ja teadusasutusi, botanikaaias, saab sel aastal 60. Juubeli puhul on kavas avada taas palmimaja ja palju muid üritusi.

Peaaegu terve möödunud aasta oli palmimaja külastajatele suletud. Käis põhjalik renoveerimistöö, milleks võeti 22 aastat tagasi ehitatud hoone „luudeni“ lahti ning taastati uue kihi „naha ja lihastega“. Värske ilme said ekspositsioonid. Palmimajas on nüüd eraldi nurk loomtooliduliste

taimede ekspositsioonile.

Tallinna botanikaaias asutati ENSV teaduste akadeemia instituudina 1. detsembril 1961 ja munitsipaliseeriti 1995. aastal. Alates 1. jaanuarist 2001 oli botanikaaias Tallinna säästva arengu ja planeerimise ameti ning alates 17. jaanuarist 2005 linna keskkonnaameti hallatav asutus. Botanikaaias on Baltimaade botanikaaiade assotsiatsiooni (ABBG) ja rahvusvahelise botanikaaiade looduskaitse organisatsiooni (BGCI) liige.

60 aasta jooksul kogutud kollektsioonid ning kujundatud avamaa- ja kasvuhooneekspositsioonid on Eestis unikaalsed ja liigirikkaimad – botanikaaias on üle 8000 taksoni ja sordi.

Külastajad saavad taimeilma ilu- ja elurikkust nautida iga päev kell 11–16. Üritused: botanikaaias.ee.*

*Valitsuse kehtestatud piirangute tõttu on botanikaaias kasvuhooned alates 27. detsembrist külastajatele suletud, avatud on avamaa. Ürituste kavas võib tulla muudatusi.

Niguliste torni hakkab viima lift

Ideekonkursi võitnud KOKO arhitektid OÜ kava järgi algab tänava Niguliste muuseumi torni lifti ja vaateplatvormi ehitus.

Idee avada endise Niguliste kiriku torni publikule, luua osalised ekspositsioonipinnad ja vaateplatvorm ning paigaldada lift pärineb juba 1970. aastatest. Toona jäi see erinevatel põhjustel teostamata, kuid torni taastamise käigus rajati liftiislaht.

„Ülemöödunud aastani oli päevakorras idee, mille kohaselt saaks minna jalgsi torni müüritrepist torni esimesele vahekorrusele ja sealt edasi rajatava liftiga vaatekorruse-

ni. Muuseumi kauaaegne soov külastajatele torni avamiseks jäi taas aastateks ootele,” kirjeldab pikka protsessi Niguliste muuseumi direktor Tarmo Saaret.

2019. aastal tellis Eesti kunstimuuseum ajakohastatud muinsuskaitse eritingimused ajaloolise Niguliste torni korruste ja väikese kabeli restaureerimiseks ning ümberehitamiseks. Valminud projektis kaaluti esimest korda lahendust lifti rajamiseks muuseumi esimeselt, saali tasandilt, mis võimaldaks torni pääsu ratastoolis muuseumi külastajale ning lahendust nn Väikese kabeli ekspositsiooni-

pinna suurendamiseks ja liskorruse rajamiseks. See annab külastajatele uue võimaluse tutvuda vanalinnaga teisest perspektiivist.

Oluline on sealjuures erivajadusega inimeste ligipääs. „Tänapäeva muuseum peab arenema ning arvestama külastajate soovide ja ligipääsuga kultuurilisel ja ajaloolisel väärtuslikele hoonetele. Eesti kunstimuuseumile on läbi aastate olnud tähtis kõigi inimeste ligipääsu tagamine, sealhulgas arvestamine erivajadusega külastajatega,” iseloomustab Eesti kunstimuuseumi peadirektor Sirje Helme arendusprojekti tagamaad.

Südamekujuline valgusinstallatsioon on veebruari algusest taas terve kuu Politseiaias. Sõbrapäev on tulemas!

Teekate toodab päikeseelektrit

Möödunud aasta lõpuks rajati Tallinna seitse päikeseelektrit tootva katendiga tänavalõiku.

Targa linna teede puhul on e-katendid tulevikulahendus, mis toetab ka Tallinna eesmärke rohelise ja uuendusliku linnana. Nutikas teekate paigaldati üle 250-ruutmeetrisele alale, sh lauluväljaku juures Pirita teele ratta- ja jalgteeristmikul. Peale päikeselekt-

ri tootmise suurendavad alad ülekäiguradade ohutust, dubleerides fooritulesid ja sulatades jääd. „Kuna tegemist on Põhjamaades unikaalse projektiga, on tehnoloogial kindlasti tugev ekspordipotentsiaal. Kuid ka Eesti ettevõtetal on nüüd võimalus pakkuda kergliiklusteede, rattaparklate ja eramute omanikele moodsat teetaristu lahendust,” selgitas abilinnapea Kalle Klandorf.

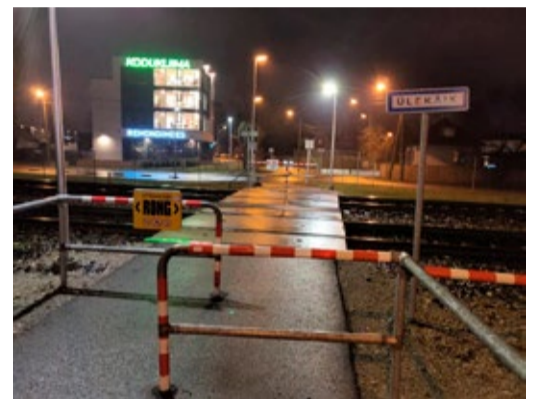
Elektrienergiaks muundatakse päikeseelektri tootmisel 20% valgusenergiast, ülejäänust saab soojus. See tähendab, et nullilähedastel temperatuuridel on e-kivide pind ümbritsevast õhust soojem, mille tulemusena sulab e-kividel olev lumi ja jää. Elektrienergia kasutamine libeduse tõrjeks pole siiski e-katendi peamine funktsioon, vaid n-ö kaasnev hüve.

Veerenni raudteeülekäigul uueneb ohutussüsteem

Kesklinna vanem Monika Haukanõmm sai Luite asumis koos kogukonna esindajatega tehtud ringkäigul ülevaate kohalikest oludest ja murekohtadest ning Eesti Raudtee plaanidest parandada Veerenni raudteeületusel ohutust.

„Kohalikele elanikele on Veerenni raudteeülekäik väga oluline: see ühendab Luite ja Veerenni asumit, avab pääsu südalinna ning on seetõttu suure kasutatavusega. Ei ole saladus, et ülekäigul on juhtunud traagiliste tagajärgedega õnnetusi ja seetõttu oli hea kuulda, et juba lähiajal täiendatakse ülekäigu ohutussüsteemi,” ütles Kesklinna vanem Monika Haukanõmm. „Samas on tehnika üksnes abivahend ohutuse tagamiseks ega võta vastutust meilt endilt – raudteed ületades peab ikka ise veendumata, et rong ei lähene, tulema rattalt maha, võtma korra kõrvalapid peast ja tõstma pilgu telefoniekraanilt. Ka üks õnnetusjuhtum on liiga palju.”

Eesti Raudtee esindajad andsid elanikele kohapeal ülevaate Veerenni ülekäigu ohutuse suurendamiseks kavandatud töödest. „Veerenni raudteeülekäigu ohutuslahendused viiakse ellu aasta alguses. Sellest saab esimene ülekäik, mis on varustatud jalakäijatele mõel-

dud foori ja helisignalisatsiooniga. Veerennile lisandub veel kaheksa sellist ülekäiku,” selgitas Eesti Raudtee taristudirektor Kaido Aettik.

Kohaliku kogukonna esindajad töid asumis tehtud jalutuskäigul esile veel mõned kohaliku elu teemad, mis ootavad lahendust: näiteks paremad ja turvalisemad liikumisvõimalused jalakäijatele, parkimiskorraldus ja tänavavalgustus asumis. Lepiti kokku korraldada kevadel ühised talgud ja rajada istumisvõimalused jõulinnaku juurde, mis ehitati Kesklinna valitsuse tellimisel kaks aastat tagasi Luite metsa.

Tammsaare pargis valmis unikaalne mänguväljak

Estonia teatrimaja kõrval pargis sai jõuludeks valmis ainulaadne muusikainstrumentidega sisustatud mänguväljak. Lõpule viidi ka pargi keskelt teatrimaja juurde toova kõnnitee rekonstrueerimine.

Abilinnapea Kalle Klandorfi sõnul sai sellega tõmmatud joon alla ühele etapile Tammsaare pargi ulatuslikul uuendamisel. „Tegemist on Tallinna ühe olulisema pargiga, millest on põhjaliku ümberehitusega saanud nüüdisaegse linnaruumi osa. Pargialal on nüüd igas eas linnaelanikele ja -külastajatele loodud mitmekesised võimalused vaba aega veeta,” ütles Klandorf. „Kui kevadel sai park uued, miljööga sobivad

ja ilmastikule vastupidavad pingid, kus jalutajatel on hea jalga puhata, siis nüüd pakub pargiala tegutsemislusti ka lastele. See on ilus punkt lõpnenud aastale.”

Uus mänguväljak paikneb Tammsaare pargis Estonia puistee ja pargipaviljoni vahelisel alal. „See omanäoline muusikaline mänguväljak sümbolises koosluses Estoniaga otsekui juhataks lapsi muusikamaailma, et teha seal esimesi katsetusi. Väljaku ainulaadsetel mänguvahenditel – ksülofonil, bongo trummidel või kõlakelladel – saavad eri vanuses lapsed muusikat teha. Peale selle on neil siin võimalik aega veeta liumäel, turvalistel batuutidel

ja heliredelit meenutavatel treppidel. Kõik, kes mänguväljaku valmimist pikisilmi ootasid, on kindlasti nõus, et kannatlikkus tasus kuhjaga ära,” rääkis Kesklinna vanem Monika Haukanõmm.

Tammsaare pargi rekonstrueerimiseks korraldas linnaplaneerimise amet 2012. aastal ideekonkursi, mille võitis arhitektuurbüroo Kadarik Tüür Arhitektid kavand „Belle Epoque”. Mänguväljaku ehitustööd tegi linna keskkonna- ja kommunaalnemeti tellimusel Mefab OÜ, tööde lepinguline maksumus oli 357 000 eurot. Tammsaare pargi rekonstrueerimistööd koos mänguväljaku maksid kokku ligi 5,5 miljonit eurot.

Avastusretk: barokiajastu puunikerdaja Christian Ackermann

Eelmise aasta 6. novembril on Niguliste muuseumis avatud Eesti barokiajastu skandaalseima ja võimekaima kujuri ning Eesti esimese vabakunstniku Christian Ackermanni elu ja loomingut tutvustav näitus.

Eesti kunstimuuseumi ja Eesti kunstiakadeemia teadurid ja restauraatorid on viimase viie aasta jooksul koostöös mitme teadus- ja riigiasutusega põhjalikult uurinud kunstniku loomingut. Eri meetodeid ja teadusalasid esindavad uuringud on kokku võetud 500-leheküljelises kataloogis „Christian Ackermann. Tallinna Pheidias, ülbe ja andekas“, mida järgnevas refereerin.

Noorus- ja rännuaastad

Ackermann sündis Königsbergis (Kaliningrad), Preisi hertsogkonna pealinnas umbes 1650. aastatel. Tema sünniaeg pole täpselt teada, varase nooruse kohta on teada vaid see, et ta alustas kodulinnas käsitööliseks õppimist. Tavaliselt asuti käsitööselliks 14-aastasena, ametit õpiti meistriga kokkulepitud aja, misjärel sooritati sellieksam. Õpingud lõppesid tavapäraselt kolme rännuaastaga eri meistrite juures oskusi täiendamiseks. Alles seejärel võis sell valida meistri, kelle juurde palgatööle ja elama asuda. Valikut mõjutas võimalus tulevikus samas linnas ise meistriks saada, mis andis õiguse omada töökoda ja abielluda.

Ackermanni rännuaastad viisid ta kõigepealt Danzigi, kus käsitöölise konkurent oli tihe – vaid kümnendikul tsunftidesse kuulujatest oli lootus saada meistriks, väljaspool tsunftet veel üksikutel vabameistriks. Paljud ambitsioonikad sellid lahkusid linnast ja suundusid mujale Põhja-Euroopasse. Rohkesti võimalusi pakkus Rootsi Läänemere-impeerium, mille väikelinnades oli hõlpsam meistriks saada. Stockholmist oli kujunemas Põhja-Euroopa uus majandus- ja kultuurielu keskus. Nii lahkus Ackermanni 1660. aasta lõpus Danzigist Stockholm, sealt edasi aga Riiga ja 1674 Tallinna.

Tallinna käsitöökorraldusest

Kui Danzig ja Stockholm olid sel ajal elanike arvult võrreldavad (u 50 000 elanikku), siis Riia ja Tallinn palju väiksemad (u 10 000). Vanast kinni hoidvate aadlike ja kaupmeeste mõjul oli Tallinna linnapilt suhteliselt vanamoodne. Seda asuti 17. sajandi lõpul Rootsist saabunud aadlike eestvedamisel tasapisi uuendama. Hoogsamalt kujundati ümber majade interjööre, mis tähendas suuremat nõudlust tislerte, puunikerdajate ja maalijate järele.

Linna kaubandus ja käsitöö olid tõusuteel, kuigi nende arengut mõjutavad institutsioonid jäid veel kauaks traditsioonide küttesse. Käsitöövõldekonna nõuded muutusid 17. sajandi jooksul varasemast rangemaks ja tsunftisundus süvenes. Väljaspool tsunftet tegutsevaid käsitöölisi karistati karmilt: valminud töö konfiskeeriti, tööriistad võeti ära ja keelati kasutada õpipoisie. Tsunftide tegevus oli vastuolus linnakodanike tegelike vajaduste, samuti Tallinna rae otsusega, mis lubas tegutseda ka vabameistritel. See tähendas, et enne Tallinna saabumist end vabameistri või kunstnikuna määratlenud pörkusid siin kohalike tsunftidega. Nii juhtus ka Ackermanniga, kes oli oma oskustes kindel ja kelle töö järele tekkis kohe suur nõudlus. Kuid lisaks oli ta värvikas isiksus skandaalse eraeluga.

Kevadel 1674 Tallinna saabudes leidis Ackermann peatselt elukoha tislmeisteri Elert Thiele lese Anna Martensi juures Pikal tänaval. Thiele oli äsja surnud, jättes maha kaks last ja noore naise, kellele pärandus ka tislertöökoda. Nagu hiljem selgus, oli lese katuse alla elama asunud Ackermann juba enne abiellumise saamist talle lapse teinud. Tallinna kodanikuks sai Ackermann alles kevadel 1675, misjärel Anna Martensiga kohe abiellus. Abielludes sai ta ametlikult Thiele vara ja võlgade pärijaks ning juba sügisel sündis perre laps.

Ackermanni ja tema naist võis tabada halvakspanu heade tavade rikkumise pärast.

Christian Ackermanni näitus Niguliste kirikus. Autori foto

Aus ehk abieluline sünnipära oli väga oluline. Liiga vara sündinud lapsele oli rael keeruline sünnikirja välja anda, selle puudumine tõi aga kaasa kogukonna halvakspanu ja soovimatuse suhelda autu perekonnaga. Sünnikirja puudumine võis saada takistuseks Ackermanni vastuvõtmisele tisleriametisse. Ent tal polnud kavatsustki kohaliku tisleriametiga ühineda, vaid tegutseda vabameistrina. Seda oli teinud juba enne abiellumist ja esiklapse sündi.

Et tsunftiväliselt tegutsenud püüti igati takistada, kaebas Ackermann 1675. aastal tsunfti kohtusse. Kohtumaterjalidest selgub, et ta ei pidanud vajalikuks tisleriameti reeglitele alluda ja ihkas vabameistri staatust, sest hindas oma oskusi kohalike meistrite omadest paremaks. Ta rõhutas sageli, et kusagil mujal ei ole kujur enam tisleriameti liige, vaid võib vabalt oma kunsti harrastada. S.t ta pidas end pigem kunstnikuks kui käsitööliseks. Ackermanni suhtumine

tavadesse vihastas tisleriametit, kus peeti lubamatuks, et käsitöölise ei nõustu tsunfti astuma. Lisaks oli ta palganud mujalt Tallinna kutsutud abilise. Reegleid rikkunud Ackermanni ei tahetudki enam tsunfti liikmeks – tegutsesu pealegi vaba kujurina.

Kohtuvaidlus kestis kaks aastat ja lõppes Ackermanni võiduga. Raad andis talle loa tegutseda vabameistrina. Ainsaks piiranguks seati keeld teha tislertööd, kuid seda polnud Ackermann kunagi soovinudki, sest pidas oma tööd keerukamaks ja kohalike tislereid ebapädevaks hinnanguid andma.

Nõutud meister

Raehärradel polnud põhjust Ackermanni kaikkaid kodaratesse loopida, sest ta oli juba oma oskusi näidanud. Tülid kohalike meistrite ja Thielelt päranduseks saadud võlgadega tegid tema elu aga keeruliseks. 1680 otsustas ta all-linnast kolida Toompeale, mis sel ajal moodustas eraldi haldusüksuse. Seal elasid valdavalt aadlikud, piiskop, riigiametnikud jt jõukamad inimesed, kellest said Ackermanni peamised tellijad. Kuna aadlikud olid paljude maakirikute patroonid, laienes meistri tööpõld Tallinnast kaugemale. Tellimuste kasvu soosis alanud pikem rahuaeg ja majanduselu õitseng.

Toomkirikus säilinud vapp-eepitaafidest on paljud pärit Ackermanni töökojast, kuid kõige enam väärib tähelepanu 1696 valminud toomkiriku altar. Pärast Toompea suurpõlengut (1684) sai kiriku taastamine üheks kohalike aadlike südameasjaks. Ettevõtmist asus toetama ka Rootsi kuningas Karl XI. Kiriku taastamistööde kõige olulisema objektina anti uue altari-seina valmistamine 1694. aastal Tallinna kõige osavamale

kujurile. Muljet avaldav altar pani aluse Ackermanni tähelelennule, aga jäi samas tema suurimaks tellimuseks.

1700 alanud Põhjasõja ajal tegutses Ackermann Tallin-

nas veel kümmekond aastat, kuid tema surmaaeg ja -koht pole täpselt teada.

Eero Kangor

kunstiajaloolane

Kumu konkursilt tuli võit Kesklinna kooli

Vana-Egiptuse teemaline Kumu kunstimuuseumi konkurs „Muumiad, püramiidid, hieroglüüfid“ kutsus 1.–9. klassi esitama näituse-teostusi.

Konkursi inspireeris näitus „Egiptuse hiilgus. Niiluse oru kunst“, mis toob Eesti publiku ette tuhandete aastate vanused Vana-Egiptuse originaalesemad Museo Egizio kollektsioonist Itaaliast. Eesmärk oli sütitada õpilasi põhjalikumalt uurima Vana-Egiptuse kultuuri, kunsti ja ajalugu. Konkursil osales 27 kooli üle Eesti, kellest valis žürii kolmes vanuserühmas välja võitjad ja kahe eripreemia saajad.

Põhikooli kolmandas astmes kuulutas žürii võitjaks

Kadrioru saksa gümnaasiumi 7. klasside väljapaneku „Sõnum vanaegiptlastele“. Näitusel tutvustasid õpilased nii joonistuste kui ka hieroglüüfikirja kaudu tänapäeva maailma iidoleid-jumalusi, sh digivahendeid ja interneti ning sedagi, et on olemas riik nimega Eesti. Väljapaneku eestvedaja oli õpetaja Jaanika Kall.

Noorimas astmes esitas võidutöö Väandra gümnaasiumi 1. klass ja teises astmes Tallinna Mustjõe gümnaasiumi 4. klass. Parimate näituste autorid saavad preemiaks võimaluse külastada muuseumitunni raames Kumu näitust. Auhinnatud töödega saab lähemalt tutvuda muuseumi kodulehel.

Detail Kadrioru saksa gümnaasiumi 7. klassi näitusest „Sõnum vanaegiptlastele“.

Christian Ackermanni näitus Niguliste kirikus. Autori foto

TEATED

100

Zoja Lass

99

Ingeborg Schultz
Ester Mägi
Hilja Sosi

97

Evi Hint

96

Nadezda Frolova

95

Maria Tšervova

94

Praskovia Tarasova
Hildegard Noormets
Linda Lettens
Valentina Trofimova

93

Riina Arneman
Saima Lindunen
Valentin Zavarzin
Lydia Koik
Valve Oja
Simon Katz
Elfriede Vinkel
Vaike Pajulaid

92

Leili Kõõnnemägi
Georgy Dzevulskiy
Rimma Konstantinova

91

Kim Arikeze
Jaan-Heikki Sandrak
Valentina Lomteva
Laine Langel
Pavel Dolotovskiy
Õilme Krell
Viiu Vares

90

Elve-Marlene Ervin
Astra Evert
Melania Maksimenkova
Talgat Zaynullin
Emilia Pankratova
Nadežda Alasi
Evi Kruusi
Eduard Pragi
Linda Martinson

85

Maret Puhk
Alma Sooäär
Ülo Malsvel
Niina Tänav
Tatjana Russakova
Vaike Kalda
Rimma Piptšenko
Aada Teedumäe

80

Siiri Riis
Janina Norak
Ekaterina Miloserdova
Maria Fioravante
Valeriy Konoshchenok
Esta Raudsepp
Mirja Pastuhhova
Heikki Artturi Koivunen
Zemfira Arro
Saima Vellemäe
Vaidu Uusmets
Leonid Pilipishin
Ants Toht
Tatjana Lill
Loona Bauman
Eduard Narusson
Lembit-Toomas Vahi
Larissa Birjukova
Viivi Sõmer
Mall Vellat
Ludmilla Mironova
Raissa Borovikova
Antonina Filippovitš
Rein Raie
Marju Nurm
Jaan Meier
Vladimir Tigane
Aita Graf
Kaiu Sikk
Mall Tomiste
Heiki Suur

*Kui te ei soovi oma sünnipäeva avaldamist Kesklinna Sõnumites, siis palume sellest kirjalikult teatada aadressil Kesklinna Sõnumid, Nunne 18, Tallinn 15058 või e-kirjaga kesklinnasonumid@tallinnlv.ee

KESKLINNA SOTSIAALKESKUSES

Lähiajal sotsiaalkeskuses üritusi ei toimu.

Huviringide tegevuse jätkumisest ja muud infot saab telefonil 646 6123. Toitu müüme kaasa ainult eeltellinuil. Registreerida telefoni teel (646 6123) hiljemalt eelneval tööpäeval kell 10–13. Toidu järele palume tulla ajavahemikus 11.30–13.30.

Juuksur, maniküür ja pediküür: tel 645 9029

Mälühäiretega eakate päevahoid Raua 1. Info tel 5345 5026

Kui jõuluostud e-poest ei jõudnud kohale

Kliendil on õigus raha tagasi küsida, kui e-poest tellitud kingitused pühadeks kohale ei jõudnud, selgub tarbijakaitse ja tehnilise järelevalve ameti (TTJA) soovistest.

Kuigi enne ostmist tasub internetis uurida veebipoodide tausta, satuvad tarbijad ikka ebausaldusväärsete müüjate ohvriks. Eelkõige on sellised kauplused välismaist päritolu ja neid iseloomustavad väga soodsad hinnad või ebareaalsete lubadused. Mida teha, kui pakkumised „Täna tellid, homme kaup käes!” ei osutunud tõeks ja tarbija on ilma nii rahast kui ka jõuluingitusteks mõeldud kaubast?

Esialgult suhtle e-poega

Internetist tellitud kaubad ei jõua kohale eelkõige siis, kui ost on tehtud riskantselt e-poest. Ebausaldusväärsele viitab kontaktandmete puudumine, võltskaupade müük ja „liiga hea, et olla tõsi” tüüpi lubadused või hinnad. Peale petturlike e-poodide võivad kaubad jääda kohale toimetamata ka muidu korrektselt toimival

e-poel, kui neil on probleeme tarnijaga või liiga suure tellimuste hulga.

Lubatud ajaks saamata jäädud tellimuste korral tuleb tarbijal esialgult proovida lahendus leida müüjaga suheldes. Kauplejale tuleb anda võimalus tellimuse mõistliku aja jooksul täita. Kui e-pood seda ei tee, tuleb tarbijale raha tagasi maksta.

Petturlike e-poodide puhul ei ole aga suhtlemisest tõenäoliselt abi. Siis on tarbijail, kes tasusid ostu eest krediitkaardiga, võimalus taotleda makstud raha tagasi panga abiga.

Lisavõimalused

Sama õigus on tarbijail siis, kui e-pood keeldub raha tagastamast ja paneb tarbijad ebamõistlikult pikaks ajaks ootele. Sellises olukorras on tarbijal võimalus pöörduda talle krediitkaardi väljastanud panga poole, et tehing vaidlustada ja raha tagasi nõuda (*chargeback*). Pangale tuleb muu hulgas edastada kirjavadetud kauplusega, mis tõendaks juba tehtud pingutusi lahenduste leidmisel. Kui kauplusega

ühendust saada ei õnnestu, tuleb see tagasinõude dokumentides ära märkida.

EL tarbija nõustamiskeskuse kogemus kaebuste lahendamisel näitab, et paljudel juhtudel on tarbijad just panga abiga raha tagasi saanud. Seda võimalust tasub kasutada ka saabumata jäädud jõuluostude korral, kui e-pood ei täida oma kohustusi. Peale krediitkaardiga kaasas käiva võimaluse alustada tagasinõudemenetlust, on sarnane lisakaitse elektrooniliste maksesüsteemide, nt PayPal, kasutajatel.

Petturlikud veebipoed ei paku alati krediitkaardiga maksmise võimalust ja kauba eest tuleb tasuda pangalaenukaardiga. Sellisel juhul on tarbija arvelt maha läinud summade tagasisaamine vähetõenäoline. Siiski tasub enne nõudest loobumist küsida nõu nt EL tarbija nõustamiskeskusest, mis lahendab tarbijate piiriüleseid kaebusi (www.ecc.ee).

Kristina Tammaru

EL tarbija nõustamiskeskuse juhataja, TTJA

Haigekassa laiendas teenuseid

1. jaanuarist täienes haigekassa rahastatavate ravimite nimekiri nii haigla- kui ka retseptiravimite seas ja laiendusid ravivõimalused.

Kõige olulisem muudatus puudutab C-hepatiidi üsna kallist ravi, mida vajab Eestis hinnanguliselt 10 000 inimest. Haigekassa on tootjatega läbirääkimistel jõudnud ravimi soodsama hinnani ja sama raha eest saab nüüd abi palju rohkem inimesi.

Paraneb kasvajat ravi. T-rakk lümfoomi ehk eakamatel inimestel esineva verevähi puhul õnnestus hinnaläbirääkimistega ravimit soodsamalt saada, sealgi laiendab haigekassa patsientide rühma. Soolekasvajat puhul lisandus märklauravim, mis kinnitub kasvajakaraku külge ja asub teda hävitama. Sellise haigusega patsientide raviraha on aastas ligikaudu miljon eurot. Paremat abi saavad uuest aastast kopsuvähiga patsiendid. Samuti laieneb soodustus ühele rinnakasvaja operatsioonijärg-

sele ravimile. Lisanduv uus bioloogiline ravim aitab eluohtlike allergiliste reaktsioonide ja hingamiseldude tursetega patsiente, kellest igaühe aastane ravi maksab ligi paarsada tuhat eurot. Ravivõimalused laienevad astma puhul ja endokrinoloogias.

Kokku investeerib haigekassa nende muudatustega ligi 3,5 miljonit eurot peale juba pakutava ravi. Apteegist ravimite ostu kompenseeritakse tänava kokku umbes 152 miljonit ja haiglapatsientide ravimeid üle 70 miljonit euro eest. Lisaks hüvitab haigekassa riiklikes programmides (HIV, vaktsiinid) ligikaudu 20 miljonit euro eest ravimeid, ravimi lisahüvitisele kuulub ligikaudu kaheksa miljonit eurot.

Uued raviviisid

1. jaanuarist uuenes haigekassa tervishoiuteenuste loetelu. Näiteks lisandusid kaugteraapiad ja palliatiivse hapnikravi kodune kasutamine. Kardiolooaerialal lisati pea kümme

uut teenust, sh südamestimulaatoriga patsiendi telemeetriiline järelkontroll. Uroloogias uuendati sama moodi nagu kardioloogias nii teenuste loetelu kui ka hindu tegelike kulude põhjal.

Kui kevadel oli kaugvastuvõtte ja -teraapiaid võimalik osutada erandkorras, siis 1. jaanuarist võimaldatakse füsio- ja tegevusterapeutide, kliiniliste psühholoogide ja logopeedide kaugteraapiaid. See parandab ravi järjepidevust, kättesaadavust ja vähendab inimeste omaosalust. Kroonviiruse tõttu on see väga vajalik.

Samuti täiendati kiirabi määrust, mille tulemusena saab haigekassa alates 1. jaanuarist tasuda maismaatranspordi ja vajalike praampiletite eest välismaale, kui patsient läheb plaanilisele välisravile ja vajalik on meditsiiniline transport. Tervishoiuteenuste loetelu muutmise lisakulu on eriarstiabi tõttu sel aastal umbes 3,5 miljonit eurot.

KODULINNA MAJA ANNAB TEADA

Oleks hea, kui alanud aasta saaks läbi ilma kiusu, kurjuse, usaldamatuse ja rumala jonnita. Küll oleks kena, kui hea asja kohta lausutaks kõva häälega kiidusõna ka siis, kui seda väärrib teises pingis istuja.

Nende mõtetega tahaks alustada uut aastat Kodulinna maja.

Mis puutub aga kõikidele mõeldud tegevustesse ja igasugustesse ettevõtmistesse, siis sõltume ju meiegi olukorrast ja neist tulenevatest reeglitest. Seepärast saame kirja panna vaid plaanid, kui tegevalikkuse määravad muud jõud.

Plaanid on sellised: sarja „VÄÄRTUS” loodame jätkata 31. jaanuaril. Tartu rahu aastapäeva aegu oleme ikka käinud Poska majas ja nii ka seekord. Pille Lang ja Peeter Järvelaid räägivad seal kõigest olulisest.

Umbes aasta tagasi kavandasime külas-kaiku linnateatrisse, et vaadata, millistes majades ja kuidas elati seal seni. Huviliste rühmi sai juba kokku pandud. Nüüd kavatseme seda teha 21. veebruaril. Tuletame meelde, et kõikidest meie „Väärtuse” käikudest osavõtuks tuleb eelregistreerida Kodulinna maja valvelauas (Gümnaasiumi 3, telefon 644 9867).

Linnamüürile ning Nunna-, Sauna- ja Kuldjala torni on võimalik minna reedeti, laupäeviti ja pühapäeviti kell 11–16.

Majas on mitu MÜÜGINÄITUST: pruugitud raamatud, Aino Jakobi kaunid tekstiilid, vanad kalendrid, Uma Meki loodustooted, igasugust eri aegade pudi-padi täikal.

Kuni kuu lõpuni saab näha pilte ehitistest, mille restaureerimise eest anti 2019. aastal linna preemiaid.

Iga kuu kolmandal laupäeval kavas oleva MEISTRİKODADE PÄEVA jätsime jaanuaris ära, aga 20. veebruaril see kindlasti tuleb.

Olulisim jaanuaris on tegelda varem välja kuulutatud konkursiga „NÄHTAVAKS”. Tuletame meelde, et selle idee on leida viis Ott Arderi mõne luuletuse nähtavaks tegemiseks ja neist omalaadse näituse kujundamiseks. Kaastõid ootame 31. jaanuarini. Kes soovib ettevõtmiseks kaasa lüüa, leiab selgitused ja luuletuste kogumi Kodulinna maja Facebookist (23. novembri postitus), küsida võib samuti Kodulinna majast.

Püüdkem leida alanud aastast rõõmu!

Tiina Mägi

Kodulinna maja

Jäälolusid jälgitakse pidevalt

Päästeamet kogub jäälolude kohta infot iga päev täienevasse kaardirakendusse.

Mitu nädalat kestnud külm kasvatas paljudele siseveekogudele üle 10 cm paksuse jääkaane ja see lubab ka inimestel juba jääle minna. Päästeamet mõõdab iga päev populaarsemate siseveekogude jää paksust, mõõtmise tulemusi saab vaadata pidevalt täienevalt kodulehelt veeohutus.ee ja Google'i kaardirakendusest.

Eestis on ligi 1200 järve ja veehoidlat, liiks hulk jõgesid ja tiike. Päästjad kontrollivad jäälolusid neil veekogudel, kus inimesi käib rohkem ja oht õnnetusteks seega suurem. Jääle tohib minna siis, kui selle paksus on vähemalt 10 sentimeetrit. Ka siis tuleb kaasa võtta ohutusvahendid, sest ühe veekogu piires võivad jäälolud tugevalt varieeruda. Mida kiirevoolulisem on veekogu, seda ebahütlasem on jää.

Kuna jääaluse vee temperatuur on kõigest

paar plusskraadi, peab täiskasvanud inimene läbi jää vajudes vees vastu kõige rohkem 10 minutit, laps veel vähem. Seega peaksid lapsed uisutama ainult ametlikel liuväljadel. Päästeamet kutsus ettevaatlikkusele ka kalastajaid, sest viimasel seitsmel aastal on jääl hukkunud 13 kalameest.

Kuidas käituda?

- Kui jääl viibides ilmnevad ohumärgid, jää pragiseb või vajub, tuleb viivitamatult keharaskus laiali jagada – lasta käteli ja minna kiiresti tulnud teed tagasi.
- Kui juhtud läbi vajuma, aja käed laiali ja kalluta end tahapoole – nii takistad enda üleni vee alla vajumist.
- Jääle tagasi vinna ennast sinna poole, kust tulid.
- Jääle pääsedes rulli end või rooma jääaugust eemale.

Noot		Valmis õpetus, tegutsemisjuhised	Aasta	Veresoon	Koeratõug	Vabavõitlus	Hektar	Tema
Kultuuri-asutus Tallinnas								
Jaapani kirjanik			Iseoma					Aasta
Rauasulam			Paremus					Elukutse
Saade ETVs								Rand Eestis
... leidma								Dopingu-aine
Kellel					Joogivanaema			
Tallinnast läbi voolav jõgi					Kiplingi romaan			
Hapnik								
Sirgem								

Eelmise ristsõna õige vastus oli JÕULUTULE OOTUS. Õige vastuse saatnute seast pälvis auhinna **Evi Aas**. Palume järgmise nädala jooksul tulla auhinnale järele Kesklinna valitsusse Nunne 18. Siinse ristsõna õigeid vastuseid ootame **kuni 29. jaanuarini** samal aadressil või e-kirjaga kesklinnasonumid@tallinnlv.ee. Taas läheb loosi auhind!

Kodu tuleohutuks!

Päästeameti projekt „Kodud tuleohutuks“ annab taas võimaluse taotleda toetust eluaseme kütte- ja elektrisüsteemide parandamiseks. Kolme aastaga on üle Eesti saanud abi üle tuhande kodu.

Toetust saab taotleda eluaseme omanik. Eelistatud on toimetulekuraskustes ja/või lasterikkad pered, puuetega ja üksi elavad eakad inimesed. Rahastamisotsuse eeldus on päästeameti tehtud kodunõustamine. Lähemat teavet leiab päästeameti kodulehelt.

Teatage toetuse taotlemise soovist hiljemalt **1. veebruariks** e-aadressile angela.reinlaid@tallinnlv.ee.

Talvistest teeoludest

Lumesadu tõi linnatänavatele sadakond hoolde- ja lumekoristusmasinat; lumekoristus ja libedustõrje käisid ööpäev läbi.

Keskkonna- ja kommunaalmeti lepingu-partneritest tänavapuhastusfirmad jälgivad ilmastikuolusid pidevalt ning lumesaju korral tulevad tänavatele kõik koristusmasinad. Abilinnapea Kalle Klandorfi sõnul teeb siis peatänavatel tööd 40 puistur-sahka, kõnni- ja rattateedel 25 traktorit ning kõrvaltänavatel 28 sahka-traktorit. Lisaks töötab üle 30 käsitööbrigaadi. Jätkuva lumesaju korral alustavad nad hooldusringi lõppedes kohe järgmisega.

Lumesaju lõppedes algavad tööd lumevaalude juures: tänavad ning jalg- ja rattateed lükatakse laiemalt lahti, vajadusel korraldatakse lume äravedu. Jaanuarikuu kahe nädala jooksul veeti ära juba 1000 m³ lund. Töid tehakse hilistel

õhtutundidel ja öösel, et võimalikult vähe segada liiklust. Vajaduse korral töödeldakse tänavaid kloriididega juba enne lumesadu, et vältida lume kinnisõitmist ja jääkonaruste tekkimist.

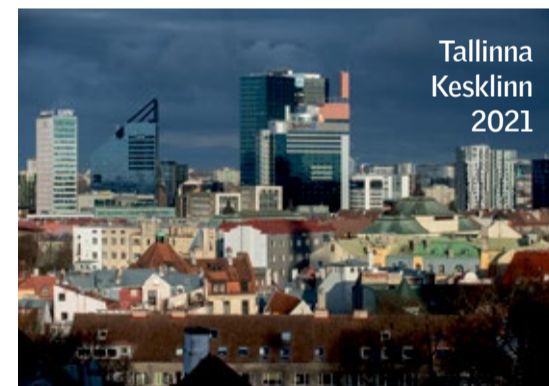
Kinnistu ja sõidutee vahel asuva kõnnitee lumest ja jääst puhastamine ning libedustõrje on kinnistu või ehitise omaniku korraldada. Soovi korral võib selle tellida ka linnalt, sõlmides lepingu keskkonna- ja kommunaalmetiga (kui kõnnitee asub ühistranspordiliiklusega magistraaltänavaa ääres) või linnaosavalitsusega (kvartalisese tänavaa ääres). Munitsipaalpolitsei oli selle aasta kahe nädalaga saatnud kinnistuomanikele kokku 127 kirjalikku teadet nii koristamata kõnniteede, tegemata libedustõrje kui ka jääpurikaohu kohta. Mupo kõnekeskus sai 106 teadet libedatest või koristamata kõnniteedest.

Järvel avati suusarada

Kesklinna ja naaberlinnaosade terviseradadel saab eelmisest nädalast ka suusatada.

Koostöös spordiklubiga Sparta on suusarada avatud Järve metsas. Merimetsas hooldab suusarada linna kultuuri- ja spordiamet koostöös sihtasutusega Eesti Terviserajad.

Palume terviserajal jalutajatel ja koeraomanikel hoida suusarada ning arvestada seal sõitjatega. Kuni kestavad talvised lumeolud, on suusarajad hooldatud ja avatud.

Kesklinna kalender 2021

Alanud aasta Kesklinna kalender kõigile soovijaile!

Tasuta kalender on saadaval Kesklinna valitsuse infosaaitses Nunne 18, samuti Raua saunas, Hopneri majas, meie sotsiaalhoolekande osakonnas ja sotsiaalkeskuses.

Halva une nägu

Unehäired võivad rikkuda lapse elu. Kingi head und ja toeta Eesti esimese laste unekeskuse loomist.

Sõlmi püsiannetus:
toetusfond.ee

REKLAAM

ABC Laenu
ABC Laenu OÜ / Lombard

- Laenu tagatise vastu
- Kulla ja hõbeda kokkuost
- KOMISJONIMÜÜK

www.abclaenu.ee
Tel 631 0190

Kaardid ennustavad 24/7
Tel 900 1727
Vaata, kes on liinil: ennustus.ee

Üldsaunad • Tunnisaunad • Tunnidušid

**Raudselt puhtaks
juba aastast 1936!**

Raua tn 23 Tallinn, Harjumaa 10124
Tel.: 622 94 95 | E-post: info@rausaun.ee
www.rausaun.ee

PIRET KARTUS

“Couture”
aksessuaari valmistamine
disainer Piret Kartusega

Kursusel valmistatakse ruumilisi kaunistusi, kasutades parimaid materjale Euroopast ja Jaapanist. Õpitakse valida värve ja materjale nii, et ese näeks välja „Très chic et très cher” (väga šikk ja väga kallis). Kohapeal jagab nippe ja räägib Piret põnevaid lugusid oma reisidest ja kogemustest Prantsusmaa, Belgia, Jaapani ja India moetoöstuse telgitagustest.

Kursus koosneb kolmest osast, kus iga kord õpitakse tegema midagi uut.

L 27.02. kell 12.00 PROSS
N 04.03. kell 18.00 PITSIST KAELAKEE (CHOKER) VÕI JUUKSEEHE
N 11.03. kell 18.00 KAUNISTAV TIKAND (kaasa palume võtta enda lemmik riideese või aksessuaar, mille külge kaunistus kinnitatakse)

Hinna sees on kõik materjalid. Soovi korral võib ka mõne enda vana ja armsaks saanud ehte kaasa võtta, et sellele uus elu anda. Ühe korra kestvus on 2,5 tundi.
Ühe korra hind 35.- / Kursuse hind 90.-

Pileteid saab osta fienta.com
Rohkem infot www.hopnerimaja.eu,
nele.talussaar@hopnerimaja.eu

HOPNERI MAJA

Kunstikursus
**„Keskaegne toidulaud Dieles -
natüürmort”**

3-osaline kunstikursus, mille käigus joonistatakse natüürmorti kolmel viisil. Ehk iga tund saab omamoodi kunstilise vaatenurga: akvarell, kuivpastell, tušijoonistus. Kursus toimub päris õiges keskaegses interjööris Hopneri Maja dieles/dörsnes.

N 21.01. kell 18.00 **akvarell**
N 28.01. kell 18.00 **kuivpastell**
N 04.02. kell 18.00 **tušijoonistus**

Sobib ka algajale kunstihuvilisele julgeks pealehakkamiseks.
Juhendaja Belliisi Seenemaa

Iga kokkusaamine kestab 2h
Kursuse hind 40€
Üksiktundi hind 15€

Pääsmed müügil: Fienta.com
Info: katrin.valkna@hopnerimaja.eu
Tel. 6410 022
www.hopnerimaja.eu

HOPNERI MAJA

**GEEL- ja SOJAVAHA-
KÜÜNALDE ÕPITUBA**

L 13. veebruar kell 13.00–15.30
Hopneri Maja · Raekoja plats 18

Õpitoas tegutseme küünalgeeli ja sojavahaga. Õpime selgeks erinevad valatud küünalde tehnikad ja võimalused, samuti sojavaha ja geeli värvimise ning lõhnastamise. Kaunistuseks kasutame mineraalseid lisandeid – liiva, pärleid, klaaskuule, teokarpe, kivikesi, et tulemus oleks ohutu ja tulekindel. Õpitoas valmivad vormi valatud geelküünal ja vahaküünal.

Kõik tööks vajalikud vahendid ja materjalid on hinnas sees.
Juhendab Helen Orav, Roheline Viimavari ökopood
Õpitoa hind 22€, pääsmed müügil Fienta.com

HOPNERI MAJA

**UKULELE KURSUS
EDASIJÕUDNUTELE**

15.veebruar – 26. aprill

- Ootame jätkukursusele neid, kel algtõed pillimängust omandatud
- 6-osalisel kursusel kinnitatakse õpitut ning lihvitakse pillimängu- oskust.
- Tunnid toimuvad üle nädala esmaspäeviti ja kestavad 1,5h
- Juhendaja Mai Kaur
- Kursuse hind 75€

Pääse müügil: Fienta.com
Info: katrin.valkna@gopnerimaja.eu
või tel 6410022

HOPNERI MAJA

**Naised Köögis
peavad pidu**

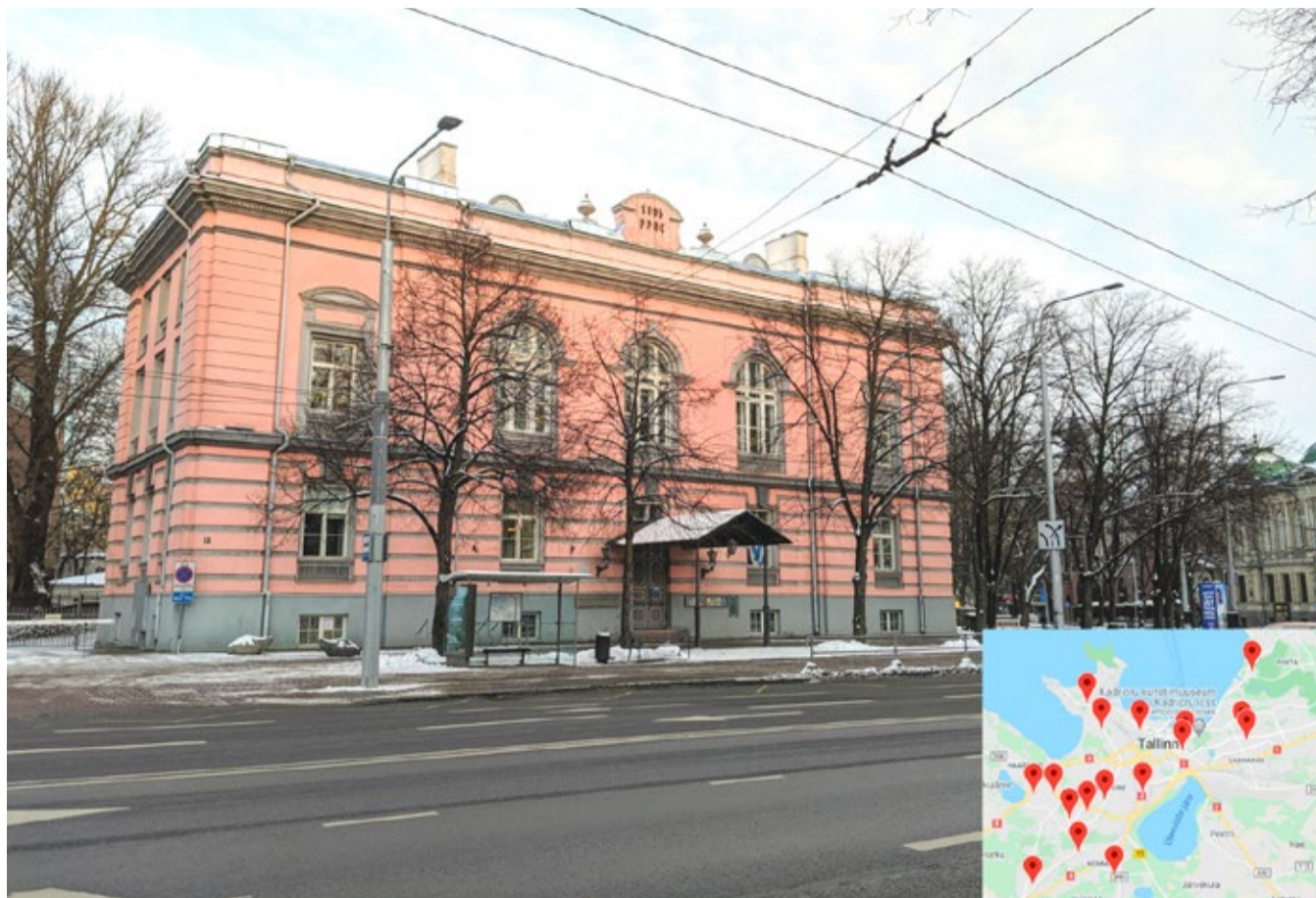
25. veebruaril kell 19.00
Hopneri Majas

Tähistame koos Eesti sünnipäeva!

Piletid müügil Fientas ja Piletilevis
www.hopnerimaja.eu

HOPNERI MAJA

Tallinna Keskraamatukogu: best "all around" local resource

The COVID pandemic has significantly shifted how people spend their time. Some have spent more time on personal goals, while others have struggled to manage - needing additional support. As restrictions to address the pandemic continue, Tallinna Keskraamatukogu [Tallinn Central Library] remains a valuable resource by providing reading materials and other items for city residents.

The Tallinna Keskraamatukogu library system includes 17 branches outside of the city center and a "mobile library" that travels between several areas of Tallinn. While the main branch is conveniently located steps from Vabaduse väljak [Freedom Square], the real gem for non-Estonian speakers is located in the Keldrimäe neighborhood at Liivalaia 40. The Department of Literature in Foreign Languages is tucked away behind a small, orthodox church on the ground level of a multi-story, residential building. Those who find it are rewarded with a collection of items in Russian, English, and other languages. The premises have reading/working

spaces and a separate area that houses a children's collection for young readers and soon-to-be readers.

Due to the current restrictions, visitors are asked to limit their time inside the libraries. However, a 21-day lending period for up to 30 items at a time should make that easier for patrons. In addition, most items can be renewed three times, including online, helping limit in-person interactions. Libraries now accept contactless borrowing by taking "pre-orders" via phone or email for an agreed upon pick-up time. The items will be checked out and left for the patron in a dedicated spot, allowing for pick-up without interaction with librarians.

The city's library system has several features to make reading easily accessible - not just for times of restrictions. Signing up to be a library member can be done online, in minutes, with a digital signature. Members can borrow physical materials from any location, but also receive access to a variety of digital content. Ebooks and audiobooks in English and other languages are available via the OverDrive and Libby apps. They allow

users to search by various criteria and Tallinna Keskraamatukogu adds new titles regularly. RBdigital app provides access to magazines on a variety of topics, primarily in English. Since borrowing digital items does not require a library trip, patrons can become members and start reading safely and quickly, from the comfort of home.

The library system can even help members with resources to promote physical health. Many branch libraries lend sports and leisure equipment, such as basketballs, light weights, and yoga mats. Meanwhile, the music department, housed in the main branch, offers instruments for home lending and in library usage.

For the time being, some classes and groups are taking place virtually while others are on hold. Additional details, as well as information about available materials, procedures, and events can be found on the library's website - almost all available in English. Ultimately, the library remains a valuable resource at all times.

Vira Suarez

City Centre resident

Pavement produces solar electricity

By the end of last year, seven sections of pavement producing solar electricity were installed in Tallinn.

E-pavements are a solution for the future in the case of smart city roads, which also support the goals that Tallinn has in mind as a green and innovative city. The smart pavement installed covers an area of more than 250 square metres, including the area by the Song Festival Grounds on Pirita Road at the intersection of the bicycle road and footpath. In addition to generating solar electricity, these areas increase the safety of pedestrian crossings by duplicating traffic lights and melting ice. "As this is a unique project in the Nordic countries, the technology certainly has strong potential for exporting. However, Estonian companies have now the opportunity to offer a modern solution for road infrastructure to owners of pathways, bicycle parking areas and private residences," said Deputy Mayor Kalle Klandorf.

20% of light energy in the production of solar electricity is converted into electricity, the rest into heat. This means that at temperatures close to zero, the surface of e-stones is warmer than the surrounding air, thus melting the snow and ice on e-stones. However, the use of electricity to control slipperiness is not the main function of the e-pavement, more of an added plus.

From the beginning of February, a big heart of light will shine in the Police Garden. Valentine's Day is coming!

A special year came and went

We will all remember 2020 for a long time, and we'll probably continue to deal with the effects of the global health crisis for many years to come. We had to cope with unexpected situations, be it our children staying home from kindergarten and school in spring and suddenly having to take over the role of teacher, losing a job, relatives or acquaintances getting sick or dealing with loneliness.

On the one hand, the health crisis has taken from us, on the other, it has given to us and taught us many lessons. For me, the most important thing has been the reminder of what is really important to us and what gives life its meaning: humanity, noticing others, caring about one another and being together, be it our loved ones, our neighbours or a complete stranger.

Last year in Tallinn also goes down in history due to the fact that, for the first time, all citizens of the city had the opportunity to have a say in shaping their neighbourhood thanks to the launch of an inclusive budget. The idea is simple: come up with an idea of your own and, if it gains the support of others, the idea will be implemented with money granted by the city. Residents of the city centre submitted more ideas for improving their living environment than residents in other districts - 71. Ideas ranged from installing a hydrant near the health trail to improving playgrounds and bicycle traffic. Contributing ideas makes the mind feel good and the heart warm.

However, we also need the help of the residents as follows. Experts have selected 98 of the 420 ideas submitted across Tallinn that are feasible within the given time frame and financial budget. In the city centre, 17 ideas were selected and will now be voted on by all residents aged 14 and over. In order for the idea with the biggest support from the people to come to life, at least 1000 people in the city centre must participate in the vote. So let's all vote and take the opportunity to help make the best project possible!

You can vote both electronically (www.tallinn.ee/kaasaveelarve) and in the service centres of local governments until the end of January. Voters in the service centre must bring an ID card or passport. You can be sure that voting will be fair and secure.

Finally, we are here to welcome the long-awaited winter, so it is perhaps not too much to invite homeowners to take care of the pavement in front of their house so that its slipperiness does not diminish the joy of the residents or passers-by. Those who cannot or will not be able to remove snow and slipperiness on their section of the pavement can order the service from the city. Snow ploughs and sand spreaders working in the city do their best to ensure safe traffic for everyone.

Just before the new year, 100 days had passed since my first day as City Centre Governor. I have not taken this as a time free of criticism or settling in, but in addition to the day-to-day issues related to urban life, I have also been involved in the preparation of a number of major topics that the people of our district have considered important. I hope that, as with an inclusive budget, we can take the necessary steps and decisions here as well after having as broad a discussion as possible. But more about that in the future. Until then, happy new year, enjoy the beautiful winter and be safe!

Monika Haukanõmm

City Centre Governor

34 people over 100 years old live in Tallinn

At the end of last year, there were 34 people aged 100 and over, all women, living in the capital. The average age of people living in Tallinn is 41.7 years.

According to the Population Register, the population of Tallinn as of 1 January was 445,688, whereas last year the population of the capital increased by 1762 people, or 0.4%. The city centre saw the largest increase in the number of residents (+1388), while the population decreased

in Nõmme, Mustamäe and North Tallinn.

There were more women living in Tallinn, 1.2 times more than men, as of the end of last year. The percentage of children (0-14 years old) in terms of district population is largest in Pirita, the percentage of working age people (15-74 years old) is highest in Lasnamäe and North Tallinn and most elderly people (75+) live in Mustamäe.